

„Keveseknek adatik meg, hogy saját iskolájukat tervezhetik. Pecz ugyanis akkor volt a pesti evangélikus gimnázium tanulója, amikor az intézmény a mai Deák téri gimnázium épületében működött”

Pecz Samu-émlékezés a fasori gimnáziumban ► 5. oldal

„A mintegy négyszáz lelkes Csenyétén még a közbeszéd szintjén sincs »cigánykérdés«. Talán mert a település állandó lakói között már kivétel nélkül mindenki roma.”

Fancsali kisugárzás ► 9. oldal

„Nem alárendelt, lenézett, csökkent értékű embernek tekintik azokat, akiknek segítenek, hanem olyanoknak, akik képesek a problémáikat megoldani. Ezzel az attitűddel lehet a legjobban elejét venni a segített között kialakuló romboló játszmáknak.”

„Esélyegyenlítés” Németországban ► 10. oldal

A lelkész is szokott imádkozni ► 2. oldal
Otthonra találva ► 3. oldal
230 éves az alsószeli gyülekezet ► 3. oldal
Ars Sacra ► 8. oldal
Teológiát népszerűsítő kézikönyv ► 11. oldal
Mit tanultam Müller Györgytől? ► 11. oldal

A diakónia napja, avagy a cselekvő szeretet ünnepe

► A Magyarországi Evangélikus Egyház **Sztehlo Gábor** lelkész születésének évfordulóján, **szeptember 25-én ünnepli a diakónia napját** – úrvacsorás istentisztelettel – a **Deák téri templomban**. **Idén egy jelentős eseménnyel bővült a nap programja, ugyanis szó szerint csúcspontjához érkezett a Sarepta Budai Evangélikus Szeretetotthon új épületének kivitelezése – a pesthidegkúti Máriaremetei úti telken a leendő otthon falai elérték tervezett magasságukat.**

Tetőszerkezetet hiába keresünk a Sarepta – modern organikus építészet jegyében tervezett – új épületén: **Krizsán András** Ybl-díjas építész laposnak álmódta meg, és gypeszönyeg borítja majd, így természetesen simulhat a budai dombok zöldjébe.

A csütörtök délelőtti bokrétaünnepségen részt vett a Bajor Diakónia küldöttsége, képviseltette magát a Johannita Lovagrend, illetve a II. kerületi önkormányzat vezetése is.

Az összefogás bokkrétája
A Sarepta-szeretothont nem messze a mostani helyszíntől, a hűvösvölgyi Batori utcában **Sztehlo Gábor** alapította, és több mint hatvan éve viseli gondját a fogyatékkal élő rászorulóknak. Mára azonban elkerülhetetlenné vált a bővítése.

Az intézmény igazgató lelkésze, **Sztojanovics András** köszöntőjében a jelenlegi körülményeket, a zsúfoltságot ecsetelte: a lakók többnyire nyolcágas szobákban élnek, húsz négyzetméteren. Kiemelte, hogy a szeretetnek nemcsak a jóindulatban és a kedvességben kell megnyilvánulnia, hanem az emberi méltóság megteremtésében is.

Az új otthonban, amely 1,2 milliárd forintból épül, a

gondozottak külön szobát kapnak, saját fürdőszobával, és legfeljebb ketten lesznek majd egy szobában, ha így szeretnék. Az igazgató lelkész tolmácsolta **Varga Mihály** nemzetgazdasági miniszter köszöntését, melyben II. kerületi országgyűlési képviselőként is áldást és örömet kívánt az építőknek és a lakóknak. Sztojanovics András egyúttal a miniszter nevében egy szalagot tűzött a bokrétafára.

Fabiny Tamás, egyházunk diakóniáért felelős püspöke Róm 15,13 alapján hirdette Isten igéjét. Prédikációjában utalt arra, hogy Stehlo Gábor mindig, a nyilas és a kommunista uralom idején is megtalálta az utat a cselekvő szeretethez. Nemcsak sáfárkodni kell ügyesen a bővülés lehetőségével, hanem a bővülködő kegyelemet, Isten áradó szeretetét is meg kell érezni – hangoztatta a lelkeszi vezető.

► *Folytatás a 4. oldalon*

Istennel szövetségben

Hívás a huszadik országos evangélizációra

■ **SZEVEERÉNYI JÁNOS**

Szeretettel hívjuk és várjuk megtérésre, megújulásra, testvéri közösségre vágyódó testvéreinket az idei országos evangélizációra a Deák téri templomba.

Istennel bárhol lehet találkozni, ugyanakkor visszatérő tapasztalatunk szerint különös áldást él át az egyház népe, amikor összegyűlekezik Isten arcának keresésére (Zsolt 27), és egy akarattal, egy szívvel dicsőíti az Urat a teremtésért, megváltásért, megszentelésért és az örök életért.

A nap témája a *szövetség*. A kezdeményező minden esetben az Isten. Ő az, aki az özönvíz ítélete után és a választott nép sok bukását, kudarcát követően is felajánlotta a vele való közösséget, szövetséget a Hóreb és a Golgotán. (Nyolcvanfős kiskörösi gyermekcsapat kántata műfajban adja elő Noé történetét).

Gáncs Péter elnök-püspök igehirdetése után huszonöt bibliakörben lehet majd megbeszélni az ige üzenetét.

Az ebédszünet utáni tanúságtételeket sokan várják, szeretik. Idén két országosan ismert hit-

testvérünk, **dr. Solt Pál**, a Legfelsőbb Bíróság volt elnöke és **Berecz András** ének- és mesemondó jön közénk. Az úrvacsora előtti záró igehirdetésre **Sefcsik Zoltán** szekszárdi lelkészt kértük.

A szomorú, szívszorító aktualitások miatt különösen is az Úr elé szeretnénk vinni az üldöztetést szenvedő keresztyén testvéreinket és a háborús helyzetbe sodródó Ukrainát, különös tekintettel a kárpátaljai magyarokra.

Hitet adni nem tudunk, ahogyan egymást sem tudjuk „megtéríteni”. Ugyanakkor gyakorolhatjuk missziós felelősségünket október második szombatján. Hívjuk el családtagjainkat, szomszédainkat, munkatársainkat és a gyülekezettől elhidegülteket.

Imádkozzunk az Úr jelenléteért, élő, teremtő igéért, üzenetért.

Egyházunk, magyar népünk sok mindenért aggódik és nyugtalankodik, pedig kevésre van szüksége, valójában csak egyre.

Válasszuk a jó részt, amelyet nem vehetnek el tőlünk (Lk 10,41–42).

A szerző egyházunk országos missziói lelkésze

HIRDETÉS

ISTENNEL SZÖVETSÉGBEN

ORSZÁGOS EVANGELIZÁCIÓ
Budapest,
Deák téri evangélikus templom

2014. október 11.
szombat, 10–16 óra

09:40
Éneklés a Korál-sziget együttesrel

10:00
Köszöntés, ima – Szemerei János
Noé bárkája – gyermekkantáta a kiskörösi evangélikus óvodások és iskolások közreműködésével
Vezető: Farkasné Gombár Ildikó és Fodorné Faragó Krisztina

Igehirdetés – Isten szövetsége a világgal (1Móz 9)
– Gáncs Péter

11:15
Bibliakörök

12:45
Ebédszünet (az egyház szerény vendéglátást biztosít)

14:00
Tanúságtétel
Dr. Solt Pál, a legfelsőbb bíróság volt elnöke
Berecz András ének- és mesemondó

15:00
Igehirdetés – Az új szövetség – Sefcsik Zoltán
Úrvacsora – Cselovszky Ferenc
Ének – Új teremtés együttes

Gyermekfoglalkozás lesz a Kisdeák óvoda termében.
A 2–6 éveseknek a második emeleten, a 7–12 éveseknek az első emeleten.
Az alkalomra mindenkit szeretettel vár a Magyarországi Evangélikus Egyház Missziói Bizottsága.

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Istenünk! Könyörgünk ezért a világért, amelyet minden javával és áldásával nekünk teremtettél. Add, hogy ne tudjon teret nyerni embertelenség, háború és értelmetlen halál! Add, hogy ne pusztuljon környezetünk, és tiszta földet adjunk tovább az utánunk jövőeknek! Segítsd meg a világon mindenütt jelen levő népedet, hogy igaz istentiszteletté legyen, amikor felelősen bánik a teremtettség kincseivel! Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Istenünk! Könyörgünk ezért az országért, ahol megszabtad küldetésünket. Adj felelősséget azoknak, akik emberek sorsa felől döntenek! Adj tisztességet és igazságot azoknak, akik igaz szívvel munkálkodnak a nemzetért! Adj mezeinknek jó időjárást és bő termést! Add a béke örömét! Segítsd meg a te népedet, hogy igaz istentiszteletté legyen, amikor betölti hivatását, és becsülettel végzi mindennapi munkáját! Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Istenünk! Könyörgünk gyülekezetünkért. Add, hogy a te igéd ne hangozzék hiába, és akik hallgatják, azoknak figyelmes és befogadó legyen a szívük! Add, hogy ez a gyülekezet igazi lelki otthonává legyen mindazoknak, akik megtalálták benne a Krisztussal való közösséget! Segítsd meg a te népedet, hogy igaz istentiszteletté legyen, amikor megéli a testvéri közösséget, a hordozó szeretetet és a megtartó hitet! Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Istenünk! Könyörgünk önmagunkért, mindennapi életünkért. Adj erőt küzdelmeinkhez, munkánknak értelmet, kitartásunknak eredményt, örömünknek felszabadultságot, életünknek békességet! Adj enyhülést a szenvedők fájdalmára, vigaszt a szomorú szívűek bánatára! Add a feltámadás reménységét azoknak, akik mellől elmentek szerettheik! Segítsd meg a te népedet, hogy igaz istentiszteletté legyen, amikor élet hozta napjaiban nem fárad meg a Krisztus követésében! Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lelkész:] Istenünk! Add, hogy késszen érjen bennünket, amikor eljön a te nagy napod! Míg tart a kegyelem ideje, adj megtérést, hitet, kegyelmet! Segítsd meg földön vándorló népedet, hogy az örök országban az előttünk jártakkal és az utánunk következőkkel egyek lehessünk a mennyi istentisztelet örömeiben, dicsőségében, a töled kapott örök életben a mi Urunk Jézus Krisztus által!

[Gyülekezet:] *Amen.*

SEMPER REFORMANDA

„Vergilius Bucolicáját és Georgicáját senki sem értheti meg, aki nem volt öt évig pásztor vagy földműves. Cicero leveleit (így látom) senki sem értheti meg egészen, aki nem forgolódott negyven évig jeles államügyekben. Senki ne gondolja, hogy eléggé megizlelte a Szentírást, ha csak nem kormányozta a gyülekezeket száz évig a prófétákkal. *Koldusok vagyunk. Ez az igazság.*”

► Luther utolsó feljegyzése (Csepregi Zoltán fordítása)

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 16. (HÁLAADÓ) VASÁRNPAP – GAL 2,16–20

Hit által

Pál gondolkodásában az igazság az ember minősége. Ez megnyilvánulhat a cselekedeteiben, de a cselekedet mégsem hat vissza az ember minőségére. Ha a gonosz ember esetenként jól tesz, attól maga még nem lesz jóvá. Jézus is erre utal, amikor ezt mondja: „*Ha tehát ti gonosz léteitek-re tudtok jó ajándékokat adni gyermekeiteknek...*” (Mt 7,11)

Eltekintve attól, hogy a hit cselekedetei – az élet föláldozását is beleértve – Istenben való hit nélkül is véghezvihetők, hiszen a pogányoknak és az ateistáknak is vannak mártírjai, Pál nem általában cselekedetekről, hanem a mózesi törvényben előírt cselekedetekről beszél, és azokról mondja, hogy nem tesznek igazzá Istent előtt. Azért nem, mert Isten több és nagyobb igazságot követel a mózesi törvény mértéke szerinti igazságnál. És ezt nem Pál találja ki, hanem Jézus mondja a *Hegyi beszéd*ben: „*Mert mondom nektek, ha a ti igazságotok messze felül nem múlja az írástudókét és farizeusokét, akkor semmiképpen sem mentek be a mennyek országába.*” (Mt 5,20) És ezután következnek a „*Megmondattott a régieknek..., én pedig ezt mondom nektek...*” típusú mondatok.

Jézus szerint tehát a farizeusok és az írástudók igazsága a törvény igazsága. Az Isten előtti igazsághoz azonban ez kevés. Mert Isten igazsága is túlmegy a törvény igazságán. Mert Isten szereti ellenségeit, és megmenteni akarja őket. Szereti a bűnöst, bár gyűlöli a bűnt.

Ezért mondja Jézus, hogy az ő követői nem érhetik be a törvény „*Szemet szemért! Fogat fogért!*” elvén alapuló igazságával, hanem nekik is szeretniük kell ellenségeiket, jól kell tenniük üldözőikkel, áldaniuk kell átkozóikat, stb. Tehát csupa olyan dologban kell megmutatniuk igazságukat, amely túlmegy a törvény által követelt igazságon, és éppen ezért a törvény szerint nem is igazság.

Az irgalom a törvény szerint nem igazság, hanem igazságtalanság. A rosszat jóval viszonzni nem a törvény betöltése. A törvény szerint az az igazság, ha a bűnös megbűnhődik bűnéért. Pál tehát teljes joggal mondja, hogy „*a törvény cselekvése által nem igazul meg egy ember sem.*” Mert Isten előtt a törvény igazságával nem lehet dicsekedni, hiszen Isten igazsága messze felülmúlja a törvényét: Isten mindenekelőtt nem megbüntetni akarja a bűnöst, hanem megváltoztatni, bűnösből igazzá tenni (Pál kifejezésével: megigazítani) akarja.

„*Most pedig a törvény nélkül jelent meg Isten igazsága, amelyről bizonyosságot is tesznek a törvény és a próféták. Isten pedig ezt az igazságát most nyilvánvalóvá tette a Krisztusban való hit által minden hívőnek. Mert nincs különbség: mindenki vétkezett, és híjával van az Isten dicsőségének. Ezért Isten ingyen igazítja meg őket kegyelméből, miután megváltotta őket a Krisztus Jézus által.*” (Róm 3,21–24)

Pál szerint már a törvény is arról tanúskodik, hogy Isten igazsága meghaladja a törvény igazságát. Hiszen ószövetségi népét a pusztában a törvény igéi szerint el kellett volna pusztítania. Nemcsak az aranyborjú miatt, hanem később is, többször is, amikor

nyíltan lázadtak ellene. De Isten – ha nem hagyta is őket egészen büntetlenül – mindannyiszor megkegyelmezett nekik. Jó volt hozzájuk, noha újra meg újra visszaéltek a jóságával. Ez túlmutat a törvény igazságán.

Pál mondanivalójának van még egy fontos része, amelyre a cselekedetekből való megigazulás szószólói nincsenek tekintettel. Mert Pál nemcsak hogy nem az ember cselekedetének, de egyáltalán nem is az embernek tulajdonítja a megigazulást, hanem Isten kegyelmének. A hit pedig Pál számára annyi, mint elfogadni a kegyelmet és nem harcolni ellene. Amikor hit által való megigazulásról beszél, akkor erről beszél: Isten azzal mutatja meg a bűnös iránti igazságát (és egyben hűségét), hogy kegyelmével addig munkálkodik benne, amíg igazzá nem teszi.

A kegyelem Pál fogalomtárában nem deklaráció, amely elhangzik, aztán nincs semmi következménye. A kegyelem Pál szótárában Isten cselekvését jelenti az emberrel, az emberen, az emberben. Éppen ezért ez fájdalmas cselekvés, amely felér a keresztre feszítéssel. Mint ahogy az is! Hiszen a kegyelem a bennünk élő „őembert” naponta Krisztus mellé szögezi a keresztre, hogy az „új ember”, azaz Krisztus életre kelhessen bennünk. Ezért mondja Pál: „*Krisztussal együtt keresztre vagyok feszítve: többé tehát nem én élek, hanem Krisztus él bennem; azt az életet pedig, amit most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, aki szeretett engem, és önmagát adta értem.*”

De mindez csak hit által történhet! A megfeszített Krisztusra tekintő és magát az Isten kegyelmének bátran kiszolgáltató, annak ellent nem álló

A VASÁRNPAP IGÉJE

hit által. Mert ahogyan Isten a kegyelméből cselekszik, az az emberi értelem számára botrány. Amit Isten kegyelme visz véghez bennünk, az el-len az értelmünk tiltakozik, mert úgy ítéli, hogy az nemcsak fájdalmas, de kifejezetten a kárunkra és a pusztulásunkra van.

Kegyelem, hogy keresztre feszíti és megöli bennünk az „őembert”, de ezt nem kegyelemként éljük meg, hanem az értelmünk ilyenkor arról akar meggyőzni, hogy Isten az ellenségünk, és az életünkre tör. Az értelmünk nem tudja felfogni, hogy ha „őemberként” kerülünk Isten ítélőszéke elé, akkor harag és örök kárhozat vár ránk. Ezért kegyelem, hogy Isten – bármilyen fájdalmas is – naponta öldökl az „őembert”, hogy Krisztus éljen bennünk, és az ő arcvonásai rajzolódjanak ki rajtunk, és így az ítélet napján Krisztusért, Krisztusban, Krisztus által igaznak talál tassunk.

Az értelmünk ezt nem képes belátni. Ezt egyedül a Krisztus keresztjén tájékozódó hit tudja megragadni. Mert a hit a megfeszített Krisztusban Isten szeretetének kinyilatkoztatását látja, és amikor a kereszthe kapaszkodik, Isten értünk hozott áldozatának „aranyevangéliumába” kapaszkodik: „*Úgy szerette Isten a világot, hogy engesztelje a világot...*” (Jn 3,16) Pál is ezt teszi, amikor erről vall: „...*azt az életet pedig, amit most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, aki szeretett engem, és önmagát adta értem.*”

■ VÉGHELYI ANTAL

A lelkész is szokott imádkozni

► **Az istentiszteletre imádsággal érkezünk. Megállunk a padban, fejet hajtunk, köszöntve a meghívót – az Urístenet – , összekulcsoljuk a kezünket, s talán néhány szóval is, de lehet, hogy csak egy égbé küldött sóhajjal imádkozunk. Az istentisztelet végén is így köszönünk el: rövid imádsággal megköszönve a meghívónak – Istennek – a vigasztalást, az útmutatást, a lelki kenyeret, az áldást, az útravalót. S közben nem is biztos, hogy tudjuk, mi zajlik a kulisszák mögött: a lelkész is imádkozik.**

A lelkész imádsággal készül az istentiszteletre, és imádsággal fejezi be a szolgálatot. Nemcsak otthona csendjében vagy az íróasztala mellett, hanem a templomba lépve, a sekrestyében az istentisztelet előtt és után is. Sokszor egyedül, sokszor a szolgálók közösségében. Bárcsak minden lelkész kapna külső és belső nyugalmat ahhoz, hogy az imádság csendjéből induljon, és abba érkezzen! Tudom, hogy sokan mindenképpen az istentisztelet előtt szeretnék megszólítani ügyes-bajos dolgaikkal a lelkészt – de adjuk meg a ráhangolódás lehetőségét a szolgálattelvőknek!

Mi minden hangzik az istentisztelet előtt a lelkész imádságában? Lehet, hogy ez titok marad, hiszen a szolgálattelvő magában imádkozik. Lehet az is, hogy a harangozó, a kántor, az egyházi vagy a gyülekezet vezetői közül többen is ott vannak, s akkor tanúi lesznek e könyörgésnek. Mindenesetre szűk kör, még távol a „nyilvánosságtól”.

Mi csendül fel ilyenkor?

Bűnbánat. Mindenekelőtt bűnbánat. Több ok is van erre a magas feszültségű, Isten jelenlétében és a gyülekezet közösségében zajló nagy találkozás előtt.

Az első az alkalmatlanság és a méltatlanság. Minden – szolgálatát halálosan-életesen komolyan vevő – liturgus és igehirdető tisztában van vele, hogy Isten közelségében még jobban

látjuk porszem voltunkat, s felvetődik bennünk a kérdés: „Milyen alapon merem vállalni a félelmetes küldetést: Isten szólal meg az én szavaimban? Erre én alkalmatlan vagyok!”

A második okunk a bűnbánatra, hogy bármilyen igényesen próbálunk felkészülni a ránk váró feladatra, mégsem tudjuk a megfelelő szavakat megtalálni. „Az én gondolataim, kifejezéseim, szóhasználatom olyan primitívek Isten gondolataihoz. Legjobb tudásommal is csak gyenge, erőtlén szószólója lehetek a Mindenhatónak.” Ha valamikor, akkor az istentisztelet megelőző pillanatban nagyon is érz a lelkész, hogy mennyire rászorulunk Isten bűnbocsátó irgalmára.

Ugyanez folytatódik akkor, amikor megvalljuk erőtlenségünket. Isten igéje élő és ható. Benne erő van. Az evangélium Istennek ereje – Pál apostol tanúsága szerint. Mi pedig gyengék vagyunk. Egyetlen reménység járhatja át a szolgálatba induló szívét és lelkét: hogy Isten ereje az erőtlenség által ér célhoz. Tetszett Istennek, hogy erőtlén embereket használjon fel.

A bűnbánatban, a méltatlanság és erőtlenség megfogalmazásában a bizalom hangja csendül fel: „Magamban nem bízhatom, de rád bízom magam. Végy kezedbe, és használj engem, nálad nincs lehetetlen. Még engem is fel tudsz használni.”

Mindez szinte komoran hangzik. Pedig az istentisztelet előtt ott van a

köszönet és a hálaadás alkalma is. Megköszönni az új napot, az ünnepet, a szolgálat lehetőségét, az épségben való megérkezést – ennek súlyát a szórványban, nagy területen szolgáló lelkészek különösen is érzik. Köszönet az igéért és a szentségekért, amelyek ránk várnak...

És hálát adni a gyülekezetért, a sorban érkező emberekért vagy talán azért az egy-kettőért, akik eljöttek, de akikkel lelki, testvéri közösségben lehetünk együtt.

S még valami. Hadd legyen ez egyben e sorok írójának személyes vallomása: Az idők múltával egyre mélyebbre ásó, egyre súlyosabbnak érzett szolgálatot végző lelkész nem a rutinos „lazaság” felé tart, hanem az egyre nagyobb izgalom felé. Nem szégyellem, hogy három és fél évtizedes szolgálat után egyre jobban izgulok minden istentisztelet előtt. Sokszor kérem hát Istent, hogy ne váljék ez az izgalom a szolgálat kárára, de csak annyit vegyen el belőle, amennyivel felszabadultabban szólhatok, de nem könnyedén. Ez nem pszichológiai fogás, ez a küldetés tartalmának következménye.

Akik nyomon követik rovatunk írásait, korábban olvashattak már azokról a kötött imádságokról vagy imádságmintákról, amelyek az *Agendában*, illetve a *Liturgikus könyvben* a lelkész felkészüléséről szóló fejezetben található. Az alábbiakban elsősorban a gyakrabban használt szabad imádság lehetőségeit, alapgondolatait vesszük sorra.

Ahogy az istentiszteletet imádságos csend előzi meg, úgy az a méltó és helyénvaló, ha a szolgálattelvők ugyanebbe a helyzetbe érnek vissza: istentisztelet után egyéni vagy közösségi imádságra.

Mi minden hangzik az istentisztelet után? – tegyük fel most a kérdést.

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

Ugyanúgy a bűnbánat, a köszönet, a hálaadás és a reménység hangja.

Ismertem olyan lelkész testvért – ma már nincs a földön küzdő egyház tagjai között, hisz előrement –, aki ezt a rövid mondatot mondta akkor is, amikor lejött a szószékről, és akkor is, amikor kilépett a sekrestyébe: „Uram, bocsásd meg nekem!”

Vajon nem akadályozta az igét a mi hibáink valamelyike, nem álltunk személyiségünkkel, gesztusainkkal az evangélium útjának, nem rontottuk le az Urísten egyszerű mondanóját gyenge szavainkkal, pontatlan megfogalmazásainkkal, ügyetlen megnyilvánulásainkkal? Isten bocsássa meg mindezt, hogy mindennek ellenére legyen hatása annak, ami elhangzott, annak, ami történt.

De nem maradhat el a lelkész hálaadó imádsága sem. Van miért hálát adni, mert Isten csodálatos eljárásaival mindig talál módot arra, hogy megszólítson embereket, hogy szétossza ajándékait, hogy megtapasztalhatóvá tegye áldásait. Még a „nem sikerült” istentiszteleteknek is – mert legyünk őszinték, vannak ilyenek – ezer áldása lehet, mert Isten mindenből tud jól előhozni. S ezért hangzik a reménység hangja és kérése az istentisztelet utáni imádságban: „Adj, Uram, folytatást, ne hagyd abba munkádat közöttünk, kísérd lépteink, kísérd életünk, hívj újra, hogy veled találkozhassunk.”

Amikor megérkezünk a templomba, tudatosítsuk, hogy a sekrestyeajtó mögött valaki imádkozik... Imádkozik a szolgálatért, a gyülekezetért. Imádkozik mindannyiunknak áldásért.

■ HAFENSCHER KÁROLY

Otthonra találva

Lelkésziktatás Szákszendén

► Népes családja jelenlétében ünnepelte első önálló gyülekezeti szolgálatba lépését *Széll Éva Anna*. A lelkésznőt *Szarka István* fejér-komáromi esperes szeptember 28-án, vasárnap délután iktatta be a Szák–Szendi Társult Evangélikus Egyházközség parókusi hivatalába. Az ünnepi alkalmon a beiktatott lelkész mellett *Szemerei János*, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten igéjét.

Isten gondviselését hangsúlyozta 1Pt 5,7 alapján tartott prédikációjában a püspök. Rámutatott, hogy a beiktatási ünnepen keresztül is tanúi lehetünk annak, hogy Isten gondoskodik itt élő népéről, és ehhez embereket használ föl.

Széll Éva Ef 2,19 alapján arról beszélt a templomot megtöltő híveknek, hogy Isten ígéretet adott nekünk arra, hogy idegenekből háza népének tagjaivá válhatunk. Őbenne találhatunk otthonra és lelki közösségre – mondta el személyes megtapasztalását.

ADÁMI MÁRIA FELVÉTELE

Széll Éva édesapja, Széll Bulcsú nyugalmazott lelkész jobbján

Széll Éva Anna Lucfalván nőtt fel. Tízévesen adta át életét Jézus Krisztusnak. 1994-ben kántor lett Orosházán, majd jelentkezett az Evangélikus Hittudományi Egyetem hittanár szakára, ahol 1998-ban kapott oklevelet. 2001-ben ének-zene szakos tanári diplomát is szerzett a Szegei Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Karán. Ezután ösztöndíjjal Németországban, a herfordi egyházzenei főiskolán tanult. Az ösztöndíjas év letelte után orgonistaként és karvezetőként vállalt állást, hogy folytathassa tanulmányait.

2006-ban tért haza Magyarországra, amikor világossá vált számára, hogy Isten a lelkészi szolgálatra hívja. Ezt követően sikerült az ötéves elméleti képzést négy év alatt befejeznie. Hatodéves gyakorlatát a vanyarci evangélikus gyülekezetben töltötte *Szabó András* mentor mellett. Lelkesszé avatása után édesapja, *Széll Bulcsú* mellett segédkezett a kispesti gyülekezetben. A parókusi alkalmassági vizsgálat sikeres megállását követően lelkészéül hívta a szákszendi gyülekezet.

■ AM

230 éves az alsószeli gyülekezet

► Kétnyelvű istentiszteleten ünnepelte fennállásának kétszázharmincadik évfordulóját a szlovákiai Alsószeli (Dolné Saliby) gyülekezete. A szeptember 27-én, szombaton tartott alkalmon *Milan Krivda*, a Szlovákiai Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház Nyugati Egyházkerületének püspöke, valamint *Szemerei János*, a Magyarországi Evangélikus Egyház Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületének püspöke hirdette Isten igéjét. A liturgiában *Nagy Olivér* helyi lelkész mellett *dr. Andrea Lukačovská* pozsonyi egyházmegyei espereshelyettes és *Zora Tuláková* deáki lelkész működött közre. Énekkel szolgált *Saróka Liliána* verséneklő művész, illetve a felsőszeli gyülekezeti kórus és az alsószeli dalkör.

Milan Krivda püspök a kösziklára épített ház (Mt 7,24–25) példázatát bontotta ki a hívek számára. *Szemerei János* pedig Zsid 13,7 alapján arra hívta fel a hallgatóság figyelmét,

hogy szükséges emlékezni Isten csodáira. Azért, hogy a jelent jobban megbecsüljük, hogy az identitásunk, a hitünk erősödjön – tette hozzá a lelkészi vezető.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Az Alsószeli Evangélikus Egyházközség a hivatalos feljegyzések szerint 1784-ben alakult. Első lelkészét *Szücs Jánosnak* hívták, templomát 1878-ban szentelték fel. A gyülekezetnek jelenleg több mint ötszáz tagja van. A közösség számára fontos a kétnyelvűség megőrzése és az örökség gyarapítása.

A két prédikációt követően köszöntések hangzottak el. *Dr. Andrea Lukačovská* espereshelyettes mellett *Zuzana Slížiková*, a szomszédos felsőszeli egyházközség lelkésze, *Pintér György*, a zombai gyülekezet felügyelője, valamint *dr. Erdélyi Pál* vágfarkasdi református lelkész mondta el jókívánságait.

Az istentisztelet után a jelenlévők megkoszorúzták a templom előtt található, az első világháború áldozatainak tiszteletére állított emlékművet. Ez alkalmából beszédet mondott *Seres Lajos* helyi polgármester és *Szücs Sándor*, Zomba község polgármestere.

Az ünnepség zárásaként a magyar és a szlovák püspök – a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójára való készülés jegyében – a templomkertben közösen elültettek egy tölgyfát. Végül mindenkit várt a szeretetvendégség a helyi kultúrházban.

■ ADÁMI MÁRIA

Újraszentelték Maglód legrégibb épületét: a haranglábat

► Maglód legrégibb épülete az Öregfalu fölött magasló evangélikus templomtól mintegy kétszáz méterre álló, 1720 körül épült harangtorony. Ahogy a helyiek nevezik: harangláb. Három harangja közül a legrégibb a *Putere János* által 1723-ban Budán öntött, füles koronás felfüggesztésű lélekharang. A felújított haranglábat szeptember utolsó szombatjának délutánján, a tizenhatodik maglói szlovák nap keretében megtartott kétnyelvű hálaadó istentisztelet után szentelték újra.

A harangok ma is hívják a híveket istentiszteletre. Napról napra jelzik az idő múlását. Megcsendülnek, amikor halottja van a gyülekezetnek. Máig élő népszokás Maglódon a karácsony szentesti harangozás és közös éneklés a haranglábnál.

A tornyocska a város jelképe. A település címerében, az egyházközség pecsétjében, de még a maglói Auchan áruház logójában is szerepel. Nagyobb felújítást utoljára 1959-ben végeztek rajta. Akkor készítette elé a gyülekezet az úgynevezett Luther-lépcsőt.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiírt, *Egyházi épített örökség védelme és egyéb beruházások* című pályázaton a Maglói Evangélikus Egyházközség hárommillió forintot nyert. A felújítást Maglód Város Önkormányzata közel egy-egy millió-háromszázezer forinttal támogatta. A gyülekezet tagjai másfél millió forint adománnyal és közösségi munkájukkal járultak hozzá a renováláshoz.

A felújítás során elvégezték az épület falszigetelését, külső-belső vakolását és festését. Kovácsoltvas kerítést váltotta fel az eddigi drótkerítést. Új cserépfedést kapott a tetőzet, és megújult a Luther-lépcső burkolata is.

A tizenhatodik maglói szlovák nap keretében megtartott ünnepi istentiszteleten *Gulácsiné Fabulya Hilda*, az Országos Szlovák Lelkesi Szolgálat vezetője igehirdetésében a zsoltárost idézte: „Adjatok hálát az Úrnak, mert jó, mert örökké tart szeretete!” (Zsolt 118,1) Szólt arról, hogy a maglói gyülekezet hálás lehet Isten nemzedékek során át megtapasztalt szeretetért, azért, hogy számára valóban „erős torony az Úr neve” (Péld 18,10).

Győri Péter Benjámin esperes köszöntésében emlékeztette az ünnepelőket arra: amint a harang szava hívja a gyülekezetet, úgy az egyháztagok feladata az, hogy kilépve a

templom falain kívülre, Jézushoz hívják az embereket az evangélium szolgálata által. Az istentisztelet végén kedves meglepetésként szolgált, hogy *Pintér Tibor* helyi festő egy – a haranglábat ábrázoló – festményt ajándékozott az egyházközségnek.

A népes gyülekezet a templomból a haranglábbhoz vonult, ahol *dr. Cserháti Szabó Izabella*, az Északi Egyházkerület püspökhelyettese szentelte újra a harangtoronyt: „Áldott legyen a gyülekezet, amely megérti a harangok hívó szavát, hogy Isten kegyelmének gazdagságát magasztalja nemzedékről nemzedékre.”

Tabányi Pál polgármester példértékűnek nevezte az evangélikusság és a város összefogását, amellyel nemcsak a gyülekezetet, hanem az egész települést gazdagítják.

Az ünnepség után nem sokkal megkondukt az estharang. A dombvidék felett lágyan elszálló hangjából ezen a szép szeptemberi alkonyon mintha kihallatszott volna az a reménység, hogy a megújított torony harangjai még sok-sok nemzedéken keresztül fogják hívni az élőket, siratni a holtakat és megtörni a viharokat Maglód felett.

■ NÉMETH MIHÁLY

KAKONYI ANDRÁS FELVÉTELE

A diakónia napja, avagy a cselekvő szeretet ünnepe

Folytatás az 1. oldalról

Az igehirdetés után a Sarepta lakói kedveskedtek zenével-táncal-énekel az egybegyűlteknak, majd Molnár

lagokkal. Az összefogás újabb bizonyítékeként üdvözölte a Szarvasi Ótemplomi Szeretetszolgálat tagjait, akik bőséges ebéddel készültek a résztvevők számára.

fél év. A jövőbeli ünnep, amikor a lakók birtokba vehetik új, kényelmes és modern otthonukat, már átvitt értelemben is csúcspontja lehet a cselekvő szeretet építkezésének...

Ferenc egyik novelláját olvasták fel. (Nem véletlenül, hiszen Molnár unokái – Horváth Ádám rendező és Sárközi Mátyás író, műfordító – Sztehlo-gyerekeként a Gaudiopolis polgárai voltak.)

Bence Imre esperes imádsága után a II. kerület polgármestere, Láng Zsolt fejezte ki büszkeségét, hogy a Sarepta éppen Hűvösvölgyben kezdte meg szeretetszolgálatát, és hogy a sztehloi örökséget most tovább bővítik.

Egyházunk országos irodája diakóniai osztályának vezetője, Buda Annamária is Sztehlo Gábor tovább élő szellemiségét, valamint a hazai és külföldi összefogás erejét hangsúlyozta. Megköszönve a sok támogatónak, hogy a Sarepta nincs egyedül, bejelentette, hogy nemcsak bokrétafa került az otthon kertjébe, hanem – a piliscsabai Fébé ajándékaiként – egy kis fát is elültetnek majd, melyet az otthon lakói díszítettek fel tarka szalagokkal.

A Bajor Evangélikus Egyház küldöttségének vezetője, Fritz Glancz Isten áldását kérte a fogyatékkal élőket gondozó ápolókra. Hans Klein a Johannita Lovagrend képviselőjében a rend és a Magyarországi Evangélikus Egyház diakóniai szolgálatának hosszú és eredményes – már tizen-négy éve tartó – együttműködését emelte ki, amely néhai id. Fabiny Tibor professzor közbenjárására indult. (Hans Klein egyébként mint egykori betegápoló tűzött szalagot a bokrétaára.)

Krámer György, egyházunk országos irodájának igazgatója megköszönte mindazok munkáját, akik ötlettel, szervezéssel, koordinálással segítettek a Sarepta bővítését, Isten áldását kérve a munkára.

Fabiny Tamás püspök búcsúzóiban emlékeztetett arra, hogy az új otthon alapkövetétele másfél éve volt, és reményét fejezte ki, hogy a felszenteléséig nem telik el újabb más-

Hiteles és vonzó diakónia – a szó és a tett egysége
Idén a Johannita Segítőszolgálat zászlaja vezette a Deák téri templomba vonulókat a diakónia napjának hagyományos ünnepségére.

Igehirdetésében Gáncs Péter elnök-püspök a bibliaolvasó Útmutató aznapra kijelölt igéje (4Móz 23,19b) alapján jelentette ki, hogy Isten nem mond olyat, amit ne tenne meg, és nem ígér olyat, amit nem teljesít. A szó és a tett, az ígélet és a megvalósulás Istennél együtt létezik, de ha magunkra vetítjük ezt a párhuzamot, bennünk komoly zavar, torzulás van. A diakónia azt éli és hirdeti, hogy újra együtt lehet a szó és a tett, az ígélet és a megvalósulás. Az Útmutató újszövetségi igéjéhez kapcsolódva szólította meg a gyülekezetet a püspök: „Jézus Krisztus ígéretei, szava, teremő és gyógyító igéje általatok, drága szolgatestvéreim a diakóniában, lesz valóság.”

A SZERZŐ FELVÉTELE

A kaposszekcsői evangélikus templomban szeptember 24-én ünnepi hálaadó istentiszteleten adtak hálát az Evangélikus Diakóniai Otthon lakói és dolgozói meghívott vendégeikkel együtt az intézmény megalapítása óta eltelt tíz évért. Az istentisztelet liturgiai szolgálatát az otthon lelkésze, Szűcs Eszter vezette Szabó Vilmos Bélával, a Tolna-Baranyai Egyházmezge esperesével együtt. Az ünnepi alkalmon Gáncs Péter püspök hirdette Isten ígétét, prédikációjában hangsúlyozta: van miért hálát adni a kegyelmes Istennek, hiszen az elmúlt tíz esztendőben az otthon nagyon sok megfáradt, az élet terheitől roskadozó idős embernek nyújtott támaszt és biztonságot.

Az otthon lakói ünnepi műsorral köszöntötték a megjelenteket, majd e sorok írója intézményvezető lelkészként köszöntötte azokat az idős testvéreket, akik a kezdetektől, azaz 2004 óta lakói az otthonnak. Hasonlóképpen került sor a dolgozók a köszöntésére, hiszen jó páran az intéz-

mény megalapítása óta tagjai a munkatársi közösségnek. Ünnepi köszöntőt mondott Radosné Lengyel Anna egyházkerületi felügyelő, Krámer György, az országos iroda igazgatója, Csapó Gyuláné kaposszekcsői polgármester, Aradi András, az otthon igazgatótaná-

A SZERZŐ FELVÉTELE

Az Év Diakóniai Munkatársa Díj idei kitüntetettjei:
Svítán Erika, a Sarepta Budai Evangélikus Szeretethotthon gazdasági igazgatója.
Mészáros Attiláné, a Kistarcsai Szeretethotthon gondozója.
Bódi Erika, a Tessedik Sámuel Evangélikus Szeretetszolgálat intézményvezető-helyettese.

Az Év Önkéntese Díjat kapta:
Gebri István, a nyíregyházi Oltalom Szeretszolgálat önkéntese, aki a hajléktalanokat segítő intézmény ellátottja volt 2006-ig, de rendezett életmódja és példamutató munkaszeretete miatt már nem szorul az intézményre mint lakóhelyre.
Hans Klein, a Bodensee Johannita Segítőszolgálat önkéntese, aki a diakóniai együttműködés szervezője, kap-

csolattartója, raktárosa, szállítója, munkása és személyes jó barátja is egyben.

Az Év Szponzora Díjat vehette át:
Ábelovszky László, aki tíz éve rendszeresen természetbeni adományokkal járul hozzá a Békéscsabai Evangélikus Szeretethotthon működéséhez (fürdőszoba-felújítás, bútorok, lépcsőn járó lift), a helyi gyülekezet vezetője. Imró Zoltán és Sztancsik László többéves segítő és kivitelező munkája mellett a Sarepta-szeretethotthonnak nyújtott segítségért: az augsburgi diakonisszakház Sareptának adományozott felszerelését szakszerűen lebontották, elszállították és felszerelték.
Tar Huba, a Tar és Társa Kft. tulajdonosa; az Oltalom Szeretszolgálat számára rendszeres ételadományokat juttat; 2013-ig ellátta az intézmény népkonyháját.

Tízéves a kaposszekcsői Evangélikus Diakóniai Otthon

csának elnöke, valamint Wolf János, az egyházközség felügyelője. Az országos iroda diakóniai osztályát Buda Annamária osztályvezető képviselte. A Tolna-Baranyai Egyházme-

gye nevében Andorka Árpád egyházmegyei felügyelő köszöntötte az ünnepelő gyülekezetet. Az istentiszteletet követően került sor a helyszínen, kemencében sült

VESELY ISTVÁN FELVÉTELE

malacok és szárnyasok elfogyasztására. A kötetlen, testvéri együttlét keretében az ünneplők az otthon zárókövénél koszorút helyeztek el, majd felszematelték az intézmény születésnapj tortáját.

A tortán lévő tíz szikraszökökűgyertya emlékeztetett: eltelt tíz év, amely egy intézmény életében nem hosszú idő, ám egy emberi életút léptékével mérve nem is rövid időszak. Köszönet a mindenható Istennek, hogy – idézve Krámer Györgyöt – elköteleződött irántunk. Válaszunk nem lehet más, mint továbbra is elkötelezetten és hűségesen helytállni szolgálatunkban, hivatásunkban azokért az idős testvérekért fáradozva, akiket életük utolsó szakaszában ránk bízott az Isten.

SZABÓ SZILÁRD

EGY RÁDIÓS NAPLÓJÁBÓL

Szeptemberi időpontok

Szeptember: tan- és munkaevnyitók, illetve 25-én *Sztechlo Gábor* születésnapja: a diakónia napja. A rádiós szerkesztő naptárában az első őszi hónapban ezek a fix pontok, amelyek elsőbbséget élveznek minden más eseményhez képest. Előbbiek azért fontosak, mert a nyári pihenés után segítenek belezáródni a munkába, és fellelkesítenek. Utóbbi pedig olyan élmény, amely a szív és a lélek, de a szem és a fül számára is megmutatja, tulajdonképpen kiért-miért vagyunk itt, mi a célja egyházi szolgálatunknak, milyen példaképek éltek előttünk, és milyen kiváló, elhivatott szolgálatvégzők járnak köztünk. Szóval feltöltődés, nem „munkaköri kötelesség” a jelenlét ezeken az alkalmakon.

Itt jegyzem meg, milyen szerencsésnek mondható az a valaki – én... –, aki munka címén riporter-magnóval a kezében, papírfecnikre felírogatott kérdésekkel és kinyomatott háttéranyagokkal felszerelve, szóval mindezekkel együtt jobbra templomi közegben, istentiszteleti alkalmakon végezheti munkáját. Ez a hónap pedig különösen is ilyen, hiszen az elindulás és a megpihenés, a hálaadás helye Isten háza ezeken a konkrét alkalmakon.

A teológiára, azaz hittudományi egyetemünk tanévnitő istentiszteletére és ünnepi ülésére az egykor ott végzettek szívdobogásával megyek. Figyelem a mai diákok arcát, örülnök volt tanárainknak, professzorainknak, az idő múlására azonban több minden emlékeztet. Tablónkat már egyre több tabló követi a teológia folyosóin. A megszépült, kibővült Bosnyák téri épületegyüttes megfiatalodása mellett jel az is, hogy volt hallgatótársaim közül néhányan immár a katedra másik oldalán állnak... Van, akinek most felvételizett a gyereke...

A zuglói templom belseje azonban a régi. Az ablakon beszűrődik a napsugár, az orgona hangja is úgy szól, ahogy egykor. A padokban megkeresem a „helyem”, ahol a reggeli áhítatokon ültem.

Az esemény kiemelt pontja az igehirdetés és a tanévkezdő rektori beszéd. *Szemerei János* püspök idén a teológiát felügyelő egyházi vezető – rögzítem az információt, majd erről is kérdeznem kell őt a következők interjúban.

Dr. Szabó Lajos rektor úr szavai útírányt jeleznek, rávilágítanak egy-egy fontos, aktuális kérdésre, olyan tendenciát jelölnek, amely a mai lelkészképzésben jelenik meg, hogy a jövő szolgálattevőit felkészítse a rájuk váró nagy feladatra. Idén különösen is izgalmas a téma: ami örök, és ami változik.

A világ körülöttünk olyan tempóban változik, hogy eszközökben, módszerekben, utakban nem lehet megújulni. Ám ennek megfelelni úgy, hogy a lényeg: az Isten örök és változatlan igéje, az evangélium tisztán és igazán hangozzék, nagy munka hallgatónak és professzornak egyaránt. „Mire jó a figyelmes együtt járás az egyházban?” – tette fel a kérdést a rektor, és adott útmutatást valamennyi jelenlétvőnek hivatásról és elhivatásról gondolkodtatva: megvan-e, lángol-e a belső nyugtalanság, az igazi kíváncsiság, és betölt-e a megtapasztalható találkozás Isten jelenlétével?

Közös munka zajlik ezek között a falak között, egymásra figyelve, együtt rezdülve: szép, vonzó, nehéz.

Az emberi oldala a tanári kar felkészülése folytán már megalapozottan kész, amikor elindul a tanév – Isten áldásáért, Szentlelkéért együtt fohászkozunk, jelenlétét és erejét kérjük, megtartó szeretetét pedig – amely évről évre hívogat munkásokat az aratásába – megköszönjük. Idén – tudom meg a rektortól – rekordszámú az elhívatásukra csak később ébredők száma. Isten szolgálatba állít évtizedeket másutt végigdolgozó felnőtt, középkorú embereket – élettörténetek, amelyeknek jó lenne utánamenni!

Sztechlo Gábor evangélikus lelkész születésnapja, szeptember 25-e néhány éve a diakónia ünnepeként került be a naptárba. Bármilyen napra esik, nem tolják el a következő vasárnapra, és ez az újságírók számára is fontos: tudhatják, hogy minden évben ez a nap – ha hétköznap is – nekünk piros betűs ünnep.

A főhajtás nem csupán merengés a múlton, hanem számbavétele annak, hol tart e téren az egyház. Milyen teendők, milyen örömek, eredmények voltak-vannak-lesznek az egyéves periódusban, amely két Sztechlo-nap között eltelik. Az istentisztelet, az egyházunk szeretetszolgálatában munkálkodók díjazása és az embermentő lelkipásztor – 2009-ben a Deák téren felavatott – szobrának megkoszorúzása gondolatindító alkalom. A szobor mementója egy igaz embernek, akinél szó és tett azonos volt: Istent az embertársban szerette, mentette, és derűvel, belső békével, harmóniával élte, sugározta a hitet. A holokausztt idején és utána is reményt adott.

A múlt idő nem is helyes: Sztechlo példája él, ott van a diakóniai munkatársak szemében a fény, amint kézen fogják sérült védeenceiket, akik – és ez a megható eleme ennek a napnak – szépen felöltöz(tet)ve ott vannak a templomban, a téren, a közösségben, velünk.

Az eseményen mindig jelen van az állam képviselője is. Idén e terület új felelőse, *Czibere Károly* szólt: szavaiban – többek véleményét e sorok írója is osztja – bizonyossággal és egyben igehirdetés hangzott. Nem várt, örömteli meglepetés. Az alkalom utáni rádiós interjú szokatlan: a forgalmas téren, a szobor mellett állva a lelki tartalom koncentrált megfogalmazását kapom. Olyan kerek az egész, már tudom, hogy ebből bizony vétek kívágni bármit. Közben figyelem, hogy ne legyen nagy a zavaró háttérzaj, mert nem fognak örülni a hangtechnikusok.

A korábban a református szeretetszolgálati irodát vezető, frissen kinevezett államtitkár ebben – mármint az egyházi – közegben otthon van: belülről ismeri a munkaág nehézségeit és lehetőségeit, anyagi és humánpolitikai igényeit, a számokat, a költségvetéseket, az EU-s és hazai utakat, módokat – de nem erről beszél: szavaival „felfelé” mutat. Akitől minden érkezik: az áldás, a feladat, a segítség, a motiváció.

Annyi élmény, benyomás, apró mozaikok, megcsillanó fény – mind-mind átadásra vár... Megnyitok egy fájlt, és bemásolom a hangfelvételeket. Hopp, itt beszűrődött a háttérből a járókelők beszéde, a gyerekek zsvajgása a Deák térről. Egyház, ünnep a város legforgalmasabb terén. „Figyelmes együtt járás...” – máris más közegben, de ugyanaz a gondolat...

■ KÖHÁTI DOROTTYA

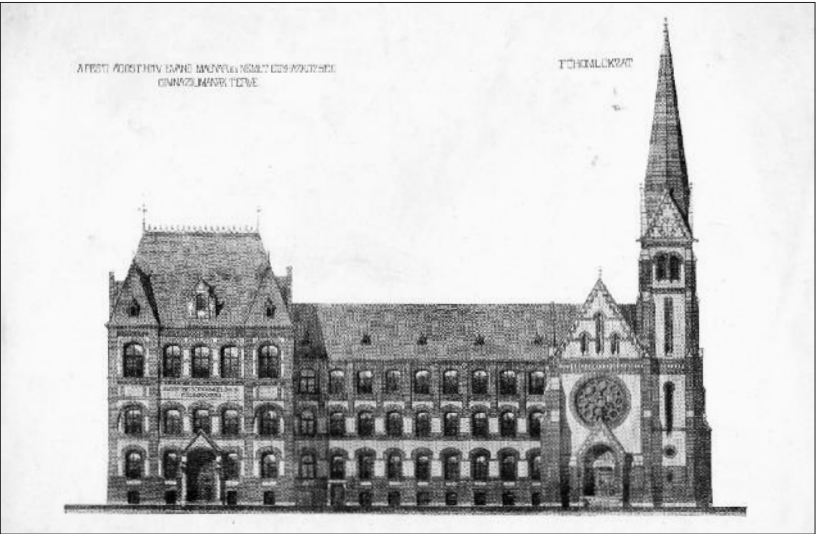
PECZ SAMU-EMLÉKÜLÉS A FASORI GIMNÁZIUMBAN

Bölcs építőmester az Istentől kapott kegyelem által

► Többszörös évforduló adta annak az emlékülésnek ötletét, amelyet a fasori gimnázium és az evangélikus múzeum rendezett szeptember 26-án az iskola híresen szép dísztermében. A reformáció és kultúra tematikus év – többek között – Pecz Samu építész születésének 160. évfordulójáról is megemlékezik. Az iskolaépület 110, az újraindított gimnázium pedig 25 éves. Még sok mindent tartogat a diákok és az ünneplők számára – jubileumi év, melyhez ismeretterjesztő tablókkal is hozzájárultak a múzeum munkatársai. A friss, remek hangulatú és magas színvonalú tanácskozásnak egyetlen szépséghibája volt...

A tablókön *Pecz Samuról* ugyanaz a kép jelenik meg, amely az emlékülés előadásában is kirajzolódott: sokoldalú, elkötelezett, nagy munkabírási, mesterségét protestáns elkötelezettséggel művelő építész volt. Nem riadt

Gálos Miklós azt ismertette lenyűgöző kutatási eredményei és szellemes hipotézisei alapján, hogyan is kerülhetett egy hibrid műalkotás a fasori templomba. Az ereklyetartó-formán kifaragott oltár csúcsán álló angyal va-

vissza a grandiózus feladatokról, a szakmai újításokról, a nagy kihívásoktól. Sőt időnként az az ember érzése, még kereste is ezeket, hiszen számos esetben tervpályázaton indulva jutott egy-egy megbízatáshoz.

Keveseknek adatik meg, hogy saját iskolájukat tervezhetik. Pecz ugyanis akkor volt a pesti evangélikus gimnázium tanulója, amikor az intézmény a mai Deák téri gimnázium épületében működött. Amikor az új telek megvételére és az új iskolaépület tervezésére sor került, a kizárólag evangélikus építészeknek meghirdetett pályázaton (pontosabban mellette) Pecz Samu nyerte el a megbízatást.

A gótikus építészet tanulságai már csak azért is erősen foglalkoztatták, mert a gótikában való gondolkodás nemcsak stílusban, hanem szerkezetben való gondolkodást is jelent, és ez volt Pecz igazi területe. Az iskolaépület a kor legmagasabb színvonalán, pedagógiai és közegészségügyi előírásainak megfelelően épült meg. Homlokzatán Pecz védjegye: a tégl- és a vakolt felületek ritmikus váltakozása. Szikárságát, célratörését finom kerámiaornamentika ellensúlyozza, és az a kéthajós, karzatos, gótizáló templom, amely – ide való szójátékkal élve – iskolapéldája mindannak, amit a mester az ideális evangélikus templomról írásban is összegezett.

Míg a fasori épületegyüttes történetét – számos cikk szerzője – *Sisa József* összegezte, a kor iskolaépületeivel, elsősorban *Lajta Béla* Vas utcai kereskedelmi iskolájával való összevetésre *Csáki Tamás* nagyszerről előadásában került sor. A diákok között egyértelmű tetszést arattak az 1900 körül lefektetett elvek: az iskolában ne uralkodjon a szürke elmélet, hanem a szív szava érvényesüljön, legyen színes a homlokzat, hogy mindenki lássa, nem börtön ez, hanem a nemes humanizmusnak felszentelt temploma.

jon hogy tévedt a napkeleti bölcsek látogatását bemutató – egyébként zseniális – Benczúr-kép fölé? Mi történhetett, ki rendelte meg, és mi alapján, ki alkotta az ikonográfiai programot, hol akadt el vagy billent meg a történet – nem tudható. Annak viszont, hogy mekkora – hatalmas – volt a festő honorárium, több dokumentumban nyoma van.

A Műegyetem docense, illetve PhD-hallgatója, *Krähling János* és *Baku Eszter* Pecz templomtervező, teoretikus és templomépítő munkásságát elemezte. Pecz építészetét illetően ugyanarra a következtetésre jutottak, amelyre a Műegyetem campusáról szólva *Gyetvainé Balogh Ágnes*: Pecz a szerkezetek embere, „belülről kifelé” építette meg házait. Legyen szó oktatásról, liturgiáról, közszolgáltatásról vagy bérházakról, a legcélszerűbb és legkorszerűbb alaprajzi elrendezéshez a középkori téglapítészeti idéző homlokzatokat és a legmodernebb (vas, beton, üveg) szerkezeteket rendelte. Épületeivel a saját választát fogalmazta meg a kor általános problémájára: a historizálás és a modernitás kettősségének kérdésére.

Születtek nyilván másféle, szintén jó válaszok. Ám – alig hihető módon – az ő épületei nemcsak állnak, és meghatározzák Budapest és jó néhány vidéki város utcaképét, hanem tökéletesen használhatók is. Átgondolt és minőségi épületek: mi sem jobb példa erre az egykori Műegyetem kertjében (ma Múzeum körút) álló előadóteremnél, a Gólyavárnál, amely bő száz évvel ezelőtt épült – ideiglenes használatra.

Fabiny Tamás püspök köszöntője záromondatában így fogalmazott: „Az ünnepelt munkássága nyomán az eleinktől örökölt értékek komolyan vételét és az újragondolás frissességét kívánom a tanácskozás minden résztvevőjének!” Hogy ők miért is voltak ilyen kevesen? „Én nem tudom.”

■ ZÁSKALICZKY SZUZSANNA

Templom és iskola

Nem lehetett volna méltóbb helyet találni az emlékezésre, mint a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnáziumot, hiszen ez Pecz Samu egyik legszebb építészeti remeklése. Közben megismertük az építész gazdag munkásságát, betekintést nyerhetünk korának gondjaiba, Budapest teremtő munkálkodásába, az evangélikus egyház merész és nagy vállalkozásaiba. Ennek egyik szép példája a fasori gimnázium megépítése.

A közösség 1901 elején határozta el az új épület emelését. Szerencsére a kilenc pályázó közül Pecz Samu mindebben megfelelő tervét fogadták el. Remek ötlet, hogy közel, egymásba simul a templom és az iskola. A tudás és a hit összekapcsolódik. Az emeleteken nagy tantermeket világít be a napfény, a finom belső részleteket porcelándíszítések egészítik ki.

A templom más feladat elé állította a tervezőt. Ezt is sikeresen oldotta meg. Az istenháza szelíd fenségben ragyog, nem nyomja el az iskolaépületet. Gyönyörű harmóniába olvad. Róth Miksa üvegablaka a bejárat felett karcsú lángként világol az utcasarkon. A gimnázium épületét a „modern iskolaépítész” fontos eredményének tartották az 1900-as évek elején. Arról nem is beszélve, hogy az oltárképet európai hírű festő – igaz, nagy késéssel –, Benczúr Gyula készítette.

A hat előadás után, a kora délutáni orgonakoncert előtt lesétáltam. Onnan néztem a százttíz éve megálmodott gimnáziumot. Minden szó igaz: gyönyörű az iskolatemplom! Csak ámul az ember: évtizedeken át hányszor mentem itt el, megálltam, mégse tudatosult bennem az együttes szépsége.

BERÁN LAJOS ALKOTÁSA, 1929

Pecz Samu szobra a budapesti Szilágyi Dezső téren

Késő este otthon megkerestem kedves költőm, Kányádi Sándor régi versét. Öreg iskola ünnepére a címe: „bennünk is váznak a lépcsők / bennünk is öregednek- / újulnak a falak // halálunkig halljuk a csengőt / nyelvünk magányos márvány-tenger partján / milliomm rodostóban / zárgont // dúlások / üszkös falak / karantén / könyvtelenné árvított / bibliotékák // isten- és embercsapása / mi minden volt / s mi jöhet még // ünnep előtt / ünnep után / addig vagyunk-leszünk / amíg a lépcsők bennünk is / váznak-vénülnek / s újulnak a falak amíg / halljuk a csengőt / s benne a tengert / és minden rodostóban / zárgont”

■ – FENYVESI –

„Egyél finomat, igyál tiszta sört, és olvasd az igazságot!” (Luther Márton)

12-féle,
hazai manufaktúrában
készített csapolt sör

Lutherfeszt

Evangelikus sörfesztivál

2014. október 25., Balatonszárszó

10.00 Megnyitó, köszöntő

10.15 *Semper Reformari*: zenés előadás Lutherről és a reformációról

11.00 Az *Asztali beszélgetések* című könyv bemutatója a *Korál-sziget együttes* és *Kaprielian Alexa* színművész közreműködésével

12.30 Ebéd: kemencében sült malac és csirke

14.00 *Nagy János és Ábel: A reformáció énekei* (dzsesszfeldolgozások)

14.30 „Haza se megyek addig, míg az új sör el nem készült!”

- Luther Márton és a sörfogyasztás kultúrája: Orosz Gábor Viktor előadása

15.00 A *Bohém Ragtime Band* koncertje

16.30 *Az egyház és a sör*: Bart Dánielnek, a *pannonhalmi apátsági sörfőzde* tanácsadójának előadása

17.00 A *Pribojszki Mátyás Band* koncertje (blues, gospel, soul)

16 órától bajor kolbász perccel

Mindenkit (s)örömmel várunk!

INFORMÁCIÓK

Helyszín: Evangelikus Konferencia- és Missziói Otthon, Balatonszárszó, Jókai u. 41. A programokról, előadókról, a kínált sörökről és a sörkészítőkről részletesen a balatonszarszo.lutheran.hu honlapon és az esemény Facebook-oldalán lehet olvasni.

A gyerekeket 10-17 óra között kézműves-foglalkozás várja.

A programok fűtött sátorban lesznek, az időjárás ne tartson vissza senkit (esőkabát ajánlott).

RÉSZVÉTELI DÍJAK:

Korlátlan sörkóstolás (csapolt), étkezés nélkül: 4000 Ft/fő, ajándék söröspohárral.

Korlátlan sörkóstolás (csapolt), ebéddel: 5000 Ft/fő, ajándék söröspohárral.

Sör nélkül, korlátlan gyümölcslevesfogyasztással, ebéddel: 2000 Ft/fő, gyerekeknek (14 éves kor alatt) 1000 Ft.

Korlátlan sörkóstolás (csapolt), ebéddel és vacsorával: 6000 Ft/fő, ajándék söröspohárral.

Sör nélkül, üdítővel, ebéddel és vacsorával: 3000 Ft/fő, gyerekeknek 1500 Ft.

A RÉSZVÉTEL ELŐREGISZTRÁCIÓHOZ KÖTÖTT!

Jelentkezni a balatonszarszo@lutheran.hu címen az étkezési igény megjelölésével lehet október 10-ig.

Luther-animáció és „sörhabos” könyvbemutató

Ülésezett a reformációi emlékbizottság

► Szokásos megbeszélésükre gyűltek össze egyházunk reformációi emlékbizottságának tagjai szeptember utolsó szerdáján az Északi Egyházkerület püspöki hivatalában. Tudományos igényű tervekről, pályázatokról és eredményekről éppúgy tanácskoztak, mint ahogyan szó esett az első evangélikus sörfesztiválról...

Az emlékbizottság tagjainak Fabiny Tamás püspök bevezető áhítata után Hafenschér Károly miniszteri biztos adott tájékoztatást az állami reformáció-emlékbizottság tevékenységéről. (Az alakuló ülést ez év január 23-án tartó állami testületet a kormány hívta életre, hogy 2017. december 31-ig működve előkészítse a reformáció kezdete ötszázadik

című honlapot, amelyen számos információ található magáról a bizottságról és a reformációról. Elsősorban a fiatalabbaknak kedvezve androidos mobiltelefonos applikációval bővíti majd kínálatukat.

Az ingyencek igazán „lutheresen”, egy pohár sör mellett élvezhetik Luther Márton Asztali beszélgetéseit, ugyanis a Luther Kiadó a Luther

négyműből a zsűri négyet díjazott, és további tíz alkotást ítél kiadásra, mely munkákat kottafüzet fogja majd egybe – részletezte a pályázat ötletgazdája, Bence Gábor, az Evangélikus Kántorképző Intézet vezetője.

Az Evangélikus Országos Múzeum igazgatója, Harmati Béla László a reformációi emléktúrpályázathoz fűződő tapasztalatairól és könyvterveikről számolt be.

A Magyar Evangélikus Bibliográfia (MEB) és a Magyar Evangélikus Digitális Tár (MEDiT) folyamatos bővítéséről és jó látogatottságáról adott hírt H. Hubert Gabriella, az Evangélikus Országos Könyvtár tudományos munkatársa. A MEB-ben mintegy tizenhatezer rekordkereshető, a MEDiT háromszázezer digitalizált oldalt foglal magában. Tekintettel arra is, hogy 2015 a tematikus évek sorában a reformáció és oktatás éve lesz, iskolai évkönyvek digitalizálásával kívánják fejleszteni a tárat.

Az emlékbizottság közzétette iskolatörténeti pályázati felhívását. (Lapunk szeptember 14-i számának 10. oldalán olvasható.)

A pályázat célja, hogy tudományos igényű iskolatörténeti tanulmányok készüljenek, feldolgozva egy-egy Kárpát-medencei evangélikus iskola múltját és jelenét.

Elfogadta a testület a 2015-ös tematikus év plakátját és jelmondatát. Három plakátterv közül választották ki a nyertest, amelynek alkotója a békéscsabai Szeberényi Gusztáv Adolf evangélikus oktatási intézmény diákja, Csikós Erika. 2015 vezérgondolata: „Tanítványok vagyunk.” A plakátot viszontláthatjuk majd a jövő évi Evangélikus naptár borítóján is.

Az emlékbizottság tagjai bepillantást nyerhettek a Luther Márton életét feldolgozó animációs film műhelytitkaiba is. Levetítették a film első – a reformátor gyermekkoráról szóló –, még nyers epizódját. A munkaülés után pedig maga a film rendezője, Richly Zsolt vezette körbe a bizottság kíváncsi tagjait a püspöki székhellyel szomszédos épületben helyet kapó animációs műhelyben (képünkön).

■ BALLA MÁRIA

FOTÓ: HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA

A „reformátor meg(re)formálása” – így születik a rajzfilmfigura

évfordulójának méltó megünneplését.) A miniszteri biztos beszámolt a 2017-es programtervezetről: sokrétű és nagyszabású kulturális események, többek között kiállítások, koncertek, díszbemutató megvalósítását is tervezik.

Csakúgy, mint egyházunk emlékbizottsága, az állami emlékbizottság is csatlakozott a Refo500 nemzetközi hálózathoz – közölte Hafenschér Károly.

A miniszteri biztos – aki egyházunk zsinatának lelkes elnöki tiszt-ségét is ellátja – elmondta: folyamatosan fejlesztik a reformacio2017.hu

válogatott művei könyvsorozat legújabb kötetét Balatonszárszón, a Lutherfeszt evangélikus sörfesztiválon mutatja be október 25-én. A „sörhabos” bemutató mellett egy budapesti, novemberi könyvbemutatót is terveznek a fordító Márton László részvételével – osztotta meg a résztvevőkkel Kendeh K. Péter, a Luther Kiadó igazgatója.

A reformáció és kultúra évének ünnepi hangversenyén fognak megszólalni a lezárult kórusműpályázat díjnyertes alkotásai november 29-én 18 órakor a Deák téri evangélikus templomban. A beérkezett harminc-

Ezt a világot kell megőrizni

Ökumenikus istentisztelettel nyílt meg a teremtés hete

► A magyarországi egyházak hosszabb-rövidebb ideje foglalkoznak a keresztény ember teremtett világ iránti felelősségével. E kérdést a középpontba állító munkacsoportjaik egymással is felvették a kapcsolatot. Ebből az összefogásból született meg a teremtés hete: a résztvevő egyházak 2009 óta minden évben szeptember utolsó és október első vasárnapja között a teremtett világért hívnak hálaadásra, és egyúttal védelmére is buzdítanak. A teremtésvédelem iránt elkötelezett gyülekezetek munkáját díjazták szeptember 28-án a balatonboglári evangélikus templomban, a teremtés hete idei nyitó istentiszteletén, mely egyben az Európai Keresztény Környezetvédelmi Hálózat (ECEN) magyarországi nagygyűlésének megnyitója is volt.

Európa több mint húsz országából száznégyszáz delegált érkezett Magyarországra, hogy részt vegyen az Európai Egyházak Konferenciájában nemzetközi teremtésvédelmi hálózatának találkozóján. A szeptember 27. és október 1. között Balatonszárszón, a Soli Deo Gloria református konferenciaterületen zajlott tanácskozás résztvevői azt járták körül, mi az egyházak szerepe a klímaváltozás okozta ökológiai krízisben.

A kétnyelvű (angol–magyar) istentiszteleten a magyarországi katolikus, evangélikus, metodista, ortodox és református egyház képviselői, valamint az ECEN-konferencia hazai és külföldi résztvevői együtt járultak Isten elé, s vallották meg dalban, imádságban: „Az Úr a föld...” (Zsolt 24,1) Pál apostol Timoteusnak címzett intelme – „...őrizd meg a rád bízott kincset” (1Tim 6,20) – alapján Kodácsy Tamás lelkipásztor, a református egyház ökogyülekezeti mozgalmának elnöke prédikált.

A teremtésvédelem nem egyszerűen környezetvédelem, sokkal mélyebb, spirituálisabb: az ember megelégedettségéről és felelősségéről szól. Arról, hogy ránk bízta valamit, amit nem mi állítottunk elő, olyan va-

lamit, ami nem pótolható. „Nincs más világ, mely meg lenne váltva Jézusban, ezt kell megőrizni” – zárta prédikációját Kodácsy Tamás.

Az ökumenikus teremtésvédelmi munkacsoport tagjai – Bérés Tamás, ifj. Gyimóthy Géza, Khaled László, Kodácsy Tamás, Kodácsy-Simon Eszter, Nobilis Mária, Szűcs Boglárka és Victor Andráss – az idei teremtésünnepra is készítették segédanyagot, amelyben a gyülekezetek környezettudatosságát segítő tanulmányok, bibliai vázlatok és gyakorlati ötletek egyaránt találhatók. Kitaró, többéves munkájuk nyomán egyre több keresztény közösség válik fogékonnyá a teremtésvédelemre.

Az ilyen kezdeményezéseket igyekszik elismerni a református ökogyülekezeti mozgalom és az evangélikus egyház Ararát munkacsoportja. A teremtés hete idei megnyitóján a Tatai Református Egyházköz-ség vehette át az Ökogyülekezeti díjat, a házigazda Balatonboglári Evangélikus Egyházköz-ség pedig Ökogyülekezet címet kapott.

■ FEKE GYÖRGY

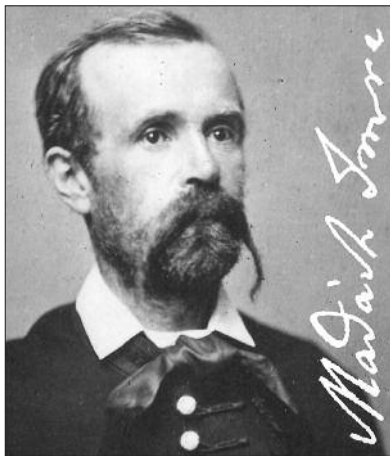
Forrás: reformatus.hu

VARGA GÁBOR VARGOSZ FELVÉTELE

A tragédia embere

Madách Imre százötven évére

Az ember tragédiáját Madách 1859. február 7. és 1860. március 20. között írta. Rövid idő alatt nagy ívű gondolati művet vetett papírra. Az egész forrongó, szenvedésekben gazdag emberi történelmet áttekintő drámai költeményt. „Gyökerei visszanyúlhatnak az antik mítoszba – írta Csűrös Miklós –, a Bibliába és a keresztény középkor irodalmába.”

Napok óta a képét nézem. Magas homlok, lecsüngő bajusz, kihajtott, fehér gallér. A szemében sötét riadalom: a halállal megjelölt férfi nem múltó félelme. Jeles drámaírónk, Madách Imre (1823. január 21. – 1864. október 5.) fiatal korától gyenge egészséggel bírt: húszévesen minden-napos vendége volt az elmúlás gondolata.

1823-ban született, mint Petőfi, és másfél évtizeddel élte túl. Negyvenegy évesen halt meg Alsósztrégován, ahol életének nagy részét töltötte. Ősei a felső rétegekhez tartoztak. Apja vezető szerepet vállalt Nógrád megye közeletében; korán megözvegyült anyja egyedül nevelte. Madách kíváncsian figyelte a reformkor kiválóságait, barátja lett Lónyay Menyhértnek. 1845-ben feleségül vette Fráter Erzsébetet. 1854-től visszavonultan élt, irodalommal foglalkozott.

„Madách felnőtt korára rátalált a romantika kedvelt műfajára – írta Kerényi Ferenc –, a drámai költeményre. A világirodalomban Goethe, Milton, Byron, Hugo, Ibsen neve fémjelzi ezt a nehéz törekvést.”

Tér- és időjáték a mű, Ádám és Lucifer végtelen párbeszéde hangzik föl, míg az ember rádöbben veszendő ember létére, a küzdelemre, az újrakezdés boldogságára... Madách nagysága abban van, hogy kibővíti a századokon átívelő tartalmat, a jövőbe vetít mindent, a technika uralmába, utolsó menedékünkbe: az űrbe. Nem feledkezve meg a kirabolt és pusztuló földről.

Madách Tragédiájának mondani-valója, megfelfejthetetlen titka miatt a világszínpadra is kijutott. Negyven nyelven lehet olvasni, és nincs olyan nap, hogy valahol ne játszanák. Mondatai élnek bennünk: „Nem adhatok mást, csak mi lényegem.” „Fukar kezekkel mérsz, de hisz nagy úr vagy –”

Mondhatni, Madách „egykönyves író”, ám ez nem teljesen igaz. Rövidre szabott írói pályáját versekkel kezdte, novellákkal írt, jegyzetlapokat. Mégis mintha mindegyik hatalmas drámáját előlegezné.

Az 1850-es évek fordulójának bel- és külpolitikai reményei éppúgy belejátszottak a mű születésébe, mint a világtörténelmi olvasmányok. És Madách (rossz) házasságban szerzett tapasztalatai.

„Dicsőség a magasban Istenünknek, / Dicsérje őt a föld és a nagy ég” – indul a Tragédia. Azután az Úr hangja zeng: „Be van fejezve a nagy mű, igen. / A gép forog, az alkotó pihen. / Év-milliókig eljár tengelyén...” Az első három keretszint követő álomszín (IV–XIV.) időutazásra hívnak: Lucifer álmod bocsát Ádámra, így kalauzolja végig az emberi történelem fontos korszakain, múlton, jelenen – ez a londoni szín (XI.) –, majd a jövőn. A nem szűnő vereségek után Ádám befárad a harcba, de Éva anyasága erőt ad neki, az újrakezdés reményét a záró keretszínben (XV.).

Több mint kétszáz oldal, négyezer sor, és eljutottunk a befejezésig. Hár-

man maradtak, mint az indulásnál; Éva szól: „Ah, értem a dalt, hála Istenemnek!” Ádám folytatja: „Gyanítom én is, és fogom követni. / Csak az a vég! – Csak azt tudnám feledni! –” Az Úr mindenséget betöltő hangja oltja ki a játékot: „Mondottam, ember: küzdj és bízza bízál!”

Arany János érdeme, hogy fölis-merte Madách művének kivételes értékét. Magára vállalta az irodalomba való bevezetését, gondos átnézését, javítását. Ha igaz, az utolsó mondat közös megfogalmazás, és jó döntés: egysúlyba hozza a művet, és felröpi.

A múlt évben Weöres Sándorról azt írtam: falusi költő. Madáchra is érvényes ez. Vidéki. És hősei is azok. Ádám mindig így jelenik meg, nem ismeri a világ változásait. A Tragédiában Istennel küzd a legtöbbet.

Be van fejezve a nagy mű? – kérdezhetjük. Tudjuk: nincs befejezve. A százötven éve halott Madách Imre a kérdésekre kérdésekkel felel: „Aztán mi végre az egész teremtés?” Nem is olyan könnyű felelni rá...

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Viccözön

Evangelikus humorista invitált önálló estjére múlt hét csütörtökén *katolikuskék* 2002-ben szentté avatott *Pio atyjáról* elnevezett fővárosi kávéházba. *Kövesdi Miklós* szeptember 25-én a *Játszd újra, Noé!* című – korábban már számos fórumon sikert aratott – műsorát hozta el az Ars Sacra fesztivál hetében a Ferenciek terére.

A *Wikipédia* definíciója szerint „a stand-up comedy egy olyan szórakoztató műfaj, amelyben a humorista egyedül, leggyakrabban kellékek nélkül, közvetlenül a közönséghez szólva adja elő műsorát. Az előadó rendszerint gyors tempóban rövid, humoros történeteket mesél el, illetve vicceket vagy úgynevezett egy soros poénokat mond el. A hallott, innen-onnan összeszedett vagy saját maga által kitalált történeteket ismerőseire-rokonaira vonatkoztatja, vagy épp magát helyezi ezekbe, mivel a személyes élmény egyes szám első személyben jobban átadható.”

Nos, a *Játszd újra, Noé!* előadója főként ez utóbbi „szerepkört” kultiválja. Poénjainak céltáblája gyakorlati önmagá, és tudvalevő, hogy – egészséges arányok esetén – az önirónia szerethetővé teszi alanyát. Ennek hiányában akár bántón zavaró lehetne például az előadói sutaság vagy a beszédhiba. A mi szempontunkból azonban Kövesdi Miklós legfőbb érdeme, hogy bizonyítja: biblikus kontextusban blaszfémia mentesen is lehet humorizálni. Mi több, aktuális közéleti visszasságainkra reflektáló sziporkázó humora annak lehetőségét is megcsillantja, hogy – átgondoltabb szerkesztéssel – evangéliumi üzenetet tolmácsoljon. Talán majd legközelebb. *Játszd újra, Noé!*

■ TPK

FOTO: FÖLDI REKA

► **Az előző hétvégén befejeződött szakrális művészetek hete a hagyományokhoz híven a műfaji paletta szélesítésével, illetve a hazai alkotók közössége jeles képviselőinek felvonultatásával nyitotta meg azokat a profán és szakrális tereket, amelyek a fesztivál ideje alatt helyet adtak a lélekemelő programoknak. A teljesség igénye nélkül tallóztunk a különböző színházi, zenei, irodalmi és filmes események közül.**

Jelképesen is kapcsolódott a szakrális terek képzetéhez *Kocsis István Bolyai Jánosról*, illetve – metafizikusan is értelmezhető – geometriai rendszéről szóló, *A tér* című monodráma, amelyet *Sebestyén Ába*, a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulatának tagja (és egyben a darab rendezője) adott elő szeptember 22-én, a budapesti Duna Palota kamaratermében (*képiünkön*).

A lélek geometriája

„Semmiből egy új, más világot teremtettem” – írja az erdélyi származású, világhírű matematikus apjához, *Bolyai Farkashoz* címzett levelében. A leplezetlen Genezis-párhuzam mentén indul el a színmű belső monológja is, melynek során a „Fiú” többször megszólítja „Atyját” – hol indulattal hánytorgatva fel béklyózó elvárásait, hol alázatosan hálát adva áldásos adományaiért.

A mester-tanítvány viszonyt is magában hordozó kapcsolat így módon kap természetfölötti távlatokat, a Bolyai-féle párhuzamossági axiómák pedig így válnak lassan a lélek (fizikától elvonatkoztatott) alaptételeivé. Vagyis Kocsis István – Bolyai életével és önvalomásaival hitelesített – művészi elképzelése szerint a „geometria *Kopernikusza*” nem csupán a matematika merőben új területeit fedezte fel, hanem kísérletet tett arra, hogy „túllépve a téren és az időn” eljusson az ideák fénylő „égitestjére”, ahol Istennel és az örök szerelemmel találkozhat az önmaga korlátait is legyőző ember.

A szakrális lényként meghatározott, de az anyagba folyton lesüllyedő ember képéből kiindulva rajzolódik ki tehát ez a tér tudományán túlmutató (*Eukleidész*, *Platón* és *Dante* eszményeire támaszkodó) tiszta rendszer, Bolyai János „üdvтана”. De mivel Isten titka olykor „még az anyagok elől is rejtve marad”, egy ilyen nagy szellem sem láthatott színről színre. Ezért persze magát is újra meg újra ki kellett vezetnie kissé mesterként gondolatfutamainak homályából.

A filozofikus hangvételű, sűrű szövegezésű darab éppen ebből a személyes (személyiségzavaros?) szempontból tart tükröt a szereplő, illetve a néző elé, aki egyszerre érezheti magát beavatottnak és kíváncsúnak. És pontosan az ebből fakadó teremtettségű hasítja szét a dráma benső magját: mert miközben szembe-sülünk egy alkotó módon gondolkodó ember vívódásaival, főbb vonalakban az isteni és világi törvények közt vergődő, „üres űrben tántorgó” emberiség keresztútját is végigjárjuk.

Kocsis István elvontságában is könnyen érthető színművét, valamint főhősét Sebestyén Ába lelkiismeretesen, ámbár maníroktól, pózoktól sem mentesen formálta meg, néhol olyan felhangokat adva saját szólamainak, amelyek idegennek tündek a tudós árnyalt alakjától. Utóbbi ugyanis nemcsak matematikusként vagy hadmérnökként, de világalakító géniusként és esendő emberként is megmutatkozik előttünk; ezt az összetett, nehezen el-sajátítható szerepet pedig nem sikerült maradéktalanul színre vinni. De „tükör által homályosan” mégis beeláthatunk Bolyai „szakrális geometriájába”.

Hangfestők

Ugyancsak új alkotói tereket nyitott meg a fesztivál keretében a *Hungarian Soundpainting Orchestra* a Klebelsberg Kultúrkúriában szeptember 23-án, kedden a „hangfestés” (*soundpainting*) elnevezésű jelrendszer inter-

FORRÁS: VASARHELY RO

aktív bemutatásával. *Gryllus Samu*, a Magyar Soundpainting Társaság (Maszat) alapítója avatta be a közönséget a nemzetközi „nyelvezetű”, előben történő komponálás rejtelmeibe négy zenésztársa (*Dóry Zsuzsi*, *Tornyai Péter*, *Párniczky András* és *Vácsi Dániel*) közreműködésével.

Az immáron Magyarországon is népszerűvé váló – bárki által elsajátítható – jelnyelv segítségével az egyes projektekben részt vevő zenészek, képzőművészek, táncosok, színészek, költők egy kijelölt *soundpainter* (hangfestő) kézmozdulataira figyelve hozták létre a félig irányított, félig rögtönzött elemekből felépülő hangfolyamot és/vagy mozdulatsort, fellazítva a szokványos, karmester által dirigált szólamvezetések összhangzatánát.

Az elsőre talán kevésbé befogadható, diszsonánsnak ható „hangképek” így nem egy korábban kottába írt vagy megrendezett zenei/próza/vizuális/drámái kompozíció kivételései lesznek, hiszen minden fordítva történik:

FORRÁS: AZ ARS SACRA ARCHIVUMA

tulajdonképpen kicsiben ismétlődik meg a semmiből való alkotás folyamata, körbe-körbe járva az egyes műfajok és előadók, nem utolsósorban pedig a hallgatóság tagjai között.

A jelenlévők – rövid, gyorstalpaló jelnyelvtanulás után – kivétel nélkül bekapcsolódtak a spontán játéka (énekhang, taps, füttyülés, hűmögés, zajkeltés stb.), felelgetve a zenészek egyes megnyilvánulásaira, nemegyszer készíttelve improvizációra magát a „hangmestert” is.

Az ehhez hasonló közösségi kísérletekhez nyilvánvalóan nagyfokú

koncentráció, ugyanakkor pedig furcsa módon teljes felszabadultság szükségeltetik. Hogy mindez együtt megvalósul-e, az a „beavatatlan” közönség esetében kiszámíthatatlan, megjósolhatatlan. Gryllus Samu és csapata – habár nem zökkenőmentesen – át tudott adni valamit abból a végső soron ősi gyökerű, szakrális vonatkozásokat is felmutató művészi tevékenységből, amely az újraalkotás útján hangot ölt és formát kapó teremtoi folyamatba kapcsolódik be a maga minimalista, már-már eszköztelen módján.

Határtalan ének

Fiához (Gryllus Samuhoz) hasonlóan közös éneklésre ösztönözte a közönséget a *Kaláka* együttes alapítója, a Gryllus Kiadó vezetője, *Gryllus Dániel* is *Fabiny Tamás* evangélikus püspökkel tartott Weöres Sándor estjük közben.

Bár a budapesti Barabás Villában összegyűlt kisebb tömeg nem részesült aktív módon az alkotói folyamatban, egyfajta visszhangként (például az *Árnyak sora ül a réten* kezdetű költemény „bimm-bamm”-jaként) részt vehetett a Weöres-versek előadásában. A szakrális művészetek hetének közepén, szeptember 24-én, csütörtökön zajlott „szellemidézés” alkalmával úgy lehettek tanúi a nézők-hallgatók a tavaly száz éve született költő, valamint a két, különböző területről érkező előadó „trialógusának”, hogy magukban is megszólaltathatták a „kis madárember” (*Orbán Ottó* pályatárs találó kifejezése) messze hangzó, határtalan énekét.

A „*Szolga csak egy van, az Isten*” című összeállítást először a költő szülőfalujában, Csöngén – a századik évforduló kapcsán – adták elő a helyi evangélikus templom jubileumi istentiszteletén. (Azóta több fővárosi és vidéki középiskolában is bemutatták egy-egy rendhagyó irodalomóra keretében.) A műsor felvezetése után Gryllus Dániel idézte fel – a *Weöres*-féle gyermeki világlátást és pajkos humort illusztrálva – első találkozását a vékony hangú, de mély mondanivalójú lírikussal, aki a hetvenes évek elején látogatta meg (az őt is érintő versmegzenésítések apropóján) a Kaláka Klubot.

Fabiny Tamás a „mozarti csodákat” tartogató weöresi életmű sokszínűségét vázolta, hangsúlyosan szólva a költő istenkereső lelkiületéről. Többek között kitért *Weöres* evangé-

tette a vallás kereteit. „Amit itt olvasol: több mint világnézet, és kevesebb mint vallás. (...) Kevesebb mint vallás, mert nincs benne szó az isteni misztériumokról, melyekről csak jelképekben lehet beszélni. Nincs benne szó Krisztusról, a testet öltött Istentől, aki szakadatlanul meghal és poklot jár az emberért” – kezdődik *A teljesség felé* című kötet, melynek megzenésített (indiai dallamtörödekkekre épülő) darabjai Gryllus Dániel meditatív énekével és citerakiséretével hangzottak fel, megadva a műsor bensőséges alaphangulatát, érzékeltetve Weöres ellebegő, „levegőből megmintázott” világát. Amelyen belül mégis találhatunk szilárd sarokpontokat: a krisztusi ember mintaképe mindenképpen ide tartozik.

Ezt példázza a szolgai formát öltő Megváltóról szóló vallomás is, amely a *Vigília* karácsonyi körkérésére – „Ki nekem Jézus?” – adott válaszként jelent meg 1970-ben. „Azért írok, hogy ezt a jézusi elemet valakiből, akárkiből, magamból vagy másból jobban kifejtsem, jobban megközelíthessem. (...) Az a célom, hogy a jó szándékú és jó érzésű olvasót közelebb tudjam vinni ehhez a jézusi azonossághoz.”

Az esten részt vevők egy kicsit közelebb kerülhettek ehhez a felismert vagy még rejtekező azonossághoz, így egy fokkal fentebb léphettek Weöres egy széléhez támasztott lajtortáján is. A záródalként elénekelt, Fabiny Tamás kérésére (Gryllus Dániel által) megzenésített *Bolero* elmúlásba hajló sorai mögött pedig mindenki meghallhatta az öröklétbe térő költő búcsúszavait.

A tékozló apa

Az Ars Sacra filmes felhozatala igen-csak fajsúlyos témákat tárt a nézők elé, a fentebbi azonosságtudatot valame-lyest megingatva, legalábbis elgondolkodtatva a szenvedéseken túli gondviselés megtartó erejéről. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Mikszáth téri épületében vetített – *Dér András* rendező által válogatott – négy film közül az *Apaföld* is ilyen megterhelő hatású volt szeptember 25-én.

Nagy Viktor Oszkár alkotása egy csonka család életén keresztül próbál választ keresni az apa-fiú kapcsolat mibenlétére. A börtönből hazatérő, földet vásárló és szőlőt ültető családfő (*Derzsi János*) bűnös múltja miatt nem képes feloldani a feszültséget önmaga és az őt „sittesként” megbélyegző kamasz gyermeke (*Ravasz Tamás*) között. Az egyre éleződő konfliktusokat csak tetézi a házbba érkező fiatal nagynéninek – *Nagy Andrea* játssza –, a meghalt anya húgának a jelenléte, aki élettársi kapcsolatot létesít sógorával. A befőttes-üvegbe zárt skorpióját etető (s ezzel jelképesen a harag mérgét magában növelő) fiú a korábban talán istenített apa képének leromlásával párhuzamosan, fokról fokra válik bűnözővé, megismételve ugyanazt az eltévelyedést, amely korábban apját fosztotta meg szabadságától. A felcserélt szereplő, fordított tékozlófiú-történet így válik az áteredő bűn keserű, de felold(oz)ást sejtető tanmeséjévé.

Az idei Ars Sacra fesztivál kínálata – mondhatja el a programokat figyelemmel követő érdeklődő – a művészetben történő újjászületés kegyelmét, az alkotás általi megtisztulás lehetőségét mutatta és kínálta fel nézőnek-hallgatónak.

■ PAPP MÁTÉ

Fancsali kisugárzás

► Szokatlan, szokatlanul bátor vállalkozást vitt sikerre a Fancsal–Hernádvécsei Evangélikus Egyházközség, amikor az elmúlt hét végén háromnapos szabadtéri (!) evangélizációt szervezett az encsi Millenni-umi parkba. Szó se róla, a péntek délutáni megnyitón még esernyő alatt hangzottak el a köszöntők, miként a vendég igehirdető, *Malik Péter Károly* lucfalvai lelkész prédikációja is, de másnap már közel félezen fordultak meg az igehirdetésekkel keretezett, változatos programokon. (Délelőtt *Zsarnai Krisztnai* nyíregyházi esperes-lelkész, este *Domokos Tibor* helyi pásztor volt az igehirdető.) Vasárnap verőfényes napsütésben zárult ökumenikus istentisztelettel a „*Van Rád időm*” mottóval hirdetett rendezvénysorozat, melynek mintegy ráadásaként délután egy szórványközség, Csenyété imaházának felszentelése várt az encsi evangélizációs istentisztelet igehirdetőjére, *Fabiny Tamás* püspökre.

Felsorolni is nehéz lenne, ki mindenki támogatta a szeptember 26–28. között lezajlott encsi evangélizációt. Ugyanis nemcsak a gyülekezet legaktívabb tagjai, presbiterai, hanem az abaúji város önkormányzata, sőt intézményei, vállalkozói közül is sokan álltak *Domokos Tibor* beosztott lelkész kezdeményezése mellé. S bár tájékoztató plakátokba csak elvéve botolhatott a „kereső”, a krónikás úgy tapasztalta, hogy Encsen ezek hiányában is majd mindenki tudta, hol vertek sátrakat az evangélikusok...

Szombaton persze a főzőverseny bográcsainak illata vonzott legtöbbet, ám a hűvösebb esti órákra sem maradt teljesen néptelen a tértésmentesen igénybe vett térség. A miskolci *In His Steps* együttes zenés biztonság-tételét nem sokkal hallgatták kevesebben, mint *Fluor Tomit*, aki a közmé-dia „*Itthon vagy! Magyarország, szeret-lek!*” című országos programsorozatának jegyében ugribugrált egy szomszéd-

dos park színpadán. És ne tűnjék elfo-gultnak a tudósítók: mire minden hang-szer rendesen szólt, zeneileg is a mis-kolciak képviselték a jobb minőséget...

Hogy az ökumené megélése érde-kében olykor némi áldozatot is kell – és érdemes – hozni, arra Encsen bi-zonyosságul szolgált a vasárnap délelőtti istentisztelet, amelynek a 11 órai kez-désre egybegyűlt protestáns közössé-ge türelmesen „bevárta” a szomszédos katolikus templom miséjének végét, hogy fél óra múltán mintegy harmad-dal növekedhessék a *Fabiny Tamás* evangélikus püspök igehirdetését hall-gatók száma. (Az istentisztelet liturgi-ájában ilyesformán nemcsak *Baksy Mária* református esperes, hanem *dr. Garancsi László* címzetes katolikus fő-esperes is részt tudott venni.)

Az Északi Egyházkerület lelkészi ve-zetője a vak férfi meggyógyításának is-mert evangéliumi történetén keresz-tül reflektált az evangélizáció mottó-jára, rámutatva, hogy Jézusnak volt ide-

je a hozzá forduló számára, akit – sze-me világa visszaadásán túl – a hit lá-tásával is megajándékozott.

Nem a választott ige összefüggésé-ben, ám arra mégis rezonálva hangzott el a bejelentés, hogy a Budavári Evan-gélikus Egyházközség az új fordítású protestáns Biblia revideált kiadásának huszonhét példányával ajándékozta meg a Fancsal–Hernádvécsei Evan-gélikus Egyházközséget...

Az említett félórás „csúszás” legin-kább a Kurek Panzió (evangélikus) tu-lajdonosa, *Kurek István* számára jelent-hetett kellemetlenséget, aki emiatt fél órával korábban volt kénytelen meg-válni – valahol a főétel és a desszert kö-zött – a fancsali asszonyok jóvoltából megebédeltetett vendégeinek több-ségétől.

Az encsitől merőben különböző mi-liőbe csöppenhetett, aki a püspökkel tartott szolgálatának következő állomá-

sára. A mintegy négyszáz lelkes Cse-nyétén ugyanis még a közbeszéd szin-tjén sincs „cigánykérdés”. Talán mert a település állandó lakói között ma már kivétel nélkül mindenki roma.

Nos, ebben a közegben kezdte meg hittanári működését a két évvel ezelőtt Fancsalra helyezett Domokos Tibor – és mára tizennégy család tartozik az evangélikus közösséghez... S hogy az egykoron a református templom ki-fosztásáról elhíresült falu evangéli-kusainak elköteleződése nem csupán formális, arra látványos – és megha-tó – bizonyosság a múlt vasárnap felsen-telt imaház. Ezt mindösszesen ötven-ezer – Sárszentlőrincről kapott – fo-rint ráfordítással, mindennemű egyéb külső támogatás nélkül alakították ki – *Kótai Győzővel* az élükön – maguk a gyülekezeti tagok az önkormányzat által rendelkezésükre bocsátott, le-pusztult tejcsernóból.

Hármas keresztelő tette még ünne-pibbé az imaházszentelő püspökláto-

gatást, melynek keretében három hit-tanos műsora is hozzájárult ahhoz, hogy katartikus élményként élje meg az együttlétet minden jelenlévő.

A Fancsal–Hernádvécsei Evan-gélikus Egyházközség székhelye a 381 lakost számláló Fancsal. S noha ott az encsi-nél kisebb – mindössze 80-ra tehető – az evangélikusok száma, a csenyétei szórványban okkal vannak bizalommal a fancsali lutheránusok iránt, hiszen a helyi kisdiákokat mindmáig „enyém-ként” emlegető korábbi iskolaigazgató, *Németh Andrásné Szőke Márta* szintén fancsali. (Az említett ünnepi műsorra is ő készítette fel a gyermekeket.)

És alighanem az is üzenetértéssel bír, hogy amikor valaki megjegyzte, hogy Fancsalon történetesen egyetlen roma sem lakik, *Varga István* polgármester mosolyogva csóválta fejét. Mert akár igaz, akár nem, lélekmelengető volt a falu első emberétől hallani: „Egy cigány biztosan van Fancsalon. Én.”

■ T. PINTÉR KÁROLY

FABINY TAMÁS ÉS KOVÁCS ISTVÁN FELVÉTELEI

Ők így csinálják – „esélyegyenlítés” Némethonban

► **Németországi tanulmányúton jártak az Evangélikus Roma Szakkollégium (ERSZK) dolgozói, a tanárok, mentorok. A Wittenbergből csilagtúraszerűen szervezett, augusztus utolsó napjaiban lebonyolított program lehetőséget nyújtott arra, hogy tapasztalatokat nyerjenek az integráció német gyakorlatáról, bepillantsanak a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulóját megelőző ünnepi készülődésbe, illetve megismerkedjenek a Luther-emlékhelyekkel.**

Mint *Deme Dórától*, az ERSZK tanulmányi vezetőjétől megtudtuk, mindegyik cél egyformán fontos volt, de az utazás előkészítése, megszervezése során az integráció területén elért eredmények, az ebben szerzett tapasztalatok feltárására, illetve megismerhetőségére helyezték a hangsúlyt. Biztosra vették ugyanis, hogy a másik kettőért egyszerűen elég csak odautazni Wittenbergbe, Berlinbe, Lipcsébe...

Azért ehhez az a *dr. Barabás László* is kellett, aki a szakkollégium diákjaival kompetenciafejlesztőként dolgozik, egyébként pedig a Nyíregyházi Főiskola egykori német tansekének volt vezetője, tiszteletbeli osztrák konzul, a német történelem, kultúra kitűnő ismerője – egy szóval nem mindennapi idegenvezető és tolmács. Tőle tudjuk, hogy Németország már 1953-ban kötött olyan államközi szerződést – mégpedig Olaszországgal –, amely vendégmunkások alkalmazásához teremtett szabályozott kereteket. A második világháborút követően a Marshall-szegély által támogatott gazdasági csodához kellettek ugyanis a munkás kezek, hisz még akik túl is élték a vesztes háborút, csak 1955-ben tértek vissza a szovjet hadifogságból...

– A munkaerőhiánnyal küzdő Németországban az olasz, majd a spanyol és portugál vendégmunkások tervezett éves rotációja elmaradt, inkább a letelepedés vált jellemzővé. A két Németország megalakulásával a nyugatnémet Alaptörvény is a befogadást tette kötelezővé – tudtuk meg Barabás Lászlótól az összefüggéseket.

A tanár úr kitért az 1960-as években megindult török beáramlásra, majd a balkáni háborúk következményeire, az Európai Unió bővítési hullámainak ilyen jellegű mellékhatásaira. Jóllehet az egyes bevándorlási ciklusok időben is széthúzódtak, és a motiváció is különböző volt, ezek eredménye összességében egy lassan, de biztosan bővülő bevándorlási háttérű népesség. A mintegy 82 milliós Németországban a német statisztikai hivatal szerint csaknem 16 millió ember ebbe a kategóriába tartozik.

Németországban ugyanis nem idegeneket, jöttmenteket emlegetnek, a politikai korrektség jegyében be-

vándorlási háttérű emberekről beszélnek.

– A bevándorlókra szükségük van a németeknek, a helyi társadalom és gazdaság javára igyekeznek fordítani ezt a társadalmi folyamatot – mutat rá *dr. Bojti István* belgyógyász, családterapeuta, a roma szakkollégisták tanára. – Támogatják a bevándorlók eredeti kultúrájának, anyanyelvének megőrzését, közben pedig honosításra buzdítják őket, hogy jogalapot szerezzenek sajátos érdekeik képviselésére és érvényesítésére. Toborozzák a bevándorlókat a logisztikai, a szociális munka területére, és igyekeznek a közigazgatásban is elhelyezni őket. Az egyik vendéglátónk, a lipcsei városháza migrációs és integrációs osztályának referense is bolgár származású, ami hitelesítette az ezzel kapcsolatos állítását.

A szakmai út egy másik helyszínén, a berlini Südost Europa Kultur e. V. egyesületnél azt tapasztalhattuk meg, hogy a támogatottakat partnernek tekintik – folytatja Bojti tanár úr. – Ezt várja el a német közgondolkodás is. Első hallásra közhelynek tűnik, de elmondták, hogy ez miben nyilvánul meg. Nem alárendelt, lenézett, csökkent értékű embernek tekintik azokat, akiknek segítenek, hanem olyanoknak, akik képesek a problémáikat megoldani. Ezzel az attitűddel lehet a legjobban elejét venni a segítő és segített között kialakuló romboló játszmáknak. Ez az attitűd számomra is fontos. Megerősítette azt a szemléletet erősíteni, még ha Németországig utazunk is érte – mondja a családi kohéziót erősítő foglalkozásokat vezető Bojti doktor.

– Lipcsében tizenhat különböző nemzetiség, etnikum él, s egy osztálynak az a feladata a városi önkormányzatban, hogy segítse a beilleszkedésüket – ezt már *dr. Jenei Terézia*, a Nyíregyházi Főiskola Tanítóképző Intézetének vezetője, az ERSZK romológiatanára teszi hozzá. – Az osz-

tály nyolc pontból álló akcióprogram alapján dolgozik. Az integrációt segítő tevékenység mellett legfontosabb feladatuknak a rasszizmus elleni küzdelmet tartják. Ennek érdekében minden évben tematikus hetet rendeznek a városban. Ha valamilyen politikai szélsőség rasszista megmozdulást szervez, azonnal ellentüntetéssel válaszolnak, ahol mindig többen vannak. A kisebbségekkel való kapcsolattartást az integrációs tanács segíti, amelyet úgy állítanak fel, hogy lehetőleg minden nemzetiség képviseltesse magát.

A Südostnál végzett munkáról mindenki a legnagyobb elismeréssel beszél az útitársak közül, s különösen hálásak a szervezőknek, hogy megismerkedhettek a dél-európai

menekülteket, köztük sok romát segítő civil szervezettel. *Tukacsné dr. Károlyi Margit* főiskolai tanár, a Nyíregyházi Főiskola esélyegyenlőségi és romaügyi rektori tanácsadója az *Integráció és sokféleség* elnevezésű projektet mint jó gyakorlatot jegyezte meg magának. Minden elemét kiválónak és mintaadónak látja.

A szakkollégium projektjének megvalósítói megerősíthették Németországban azt a korábbi vélekedésüket, hogy rendkívül fontos a többségi társadalom által mutatott bizalom: ahol az integrációval professzionális szinten foglalkoznak, minden esetben olyan (vezető) munkatársakat alkalmaznak, akik maguk is a célcsoporthoz tartoznak, annak a nyelvet tudják, értékrendszerét és szokásait belülről is ismerik.

Az ibrányi teleprehabilitációs projekt vezetője, a szakkollégisták nyári terepgyakorlatának szakmai irányítója, *Hajdu Zsolt* szociálpedagógus különösen nagyra tartja az ott dolgozó szakemberek beállítódását:

– A horvátországi – és ezért magyarul is beszélő – *Pavao Hudik* szerint csak felkészült, nyugalmat árasztó, szakmailag kompetens mó-

don cselekvő, bátor és biztonságot sugárzó szakemberekkel lehet sikert elérni, akiknél a megértésnek, az emberi értékek álláspontját képviselő attitűdnek, az igazságosan ítélesnek alapvetőnek kell lennie. Tudniuk kell elismerést mutatni a másikkal szemben, és tilos számukra a kulturális relativizálás, vagyis a szubkultúra jelentőségének csökkentése. Fontos, hogy a szakember el tudja magyarázni a megfelelő viselkedési és tanulási módokat, tudjon több generációt felvilágosítani, fel tudja tární a családok pszichikai erőforrásait, legyen empátikus, de ne haverkodjon, mert fontos a távolságtartás is.

Mindezek mellett ebben a munkában szükséges, hogy rendelkezzen a segítő összehasonlító országisme-

Az utazás harmadik napján Wittenbergben maradt a csoport, hogy *Christian Beuchelle*, a helyi protestáns egyházkerület főintendánsával találkozzanak. Ő az egyházkerület bemutatása során egyebek között elmondta, hogy Wittenbergben a lakosságnak mindössze tíz százaléka vallásos. Az egyházkerület vezetője ezt elsősorban az egykori NDK egyházellenességével, a vallásos embereket diszkrimináló intézkedéseivel indokolta. Különösen sajnálatos, hogy a fiatalok között igen alacsony a hívők létszáma.

– A nyíregyházi szakembereknek ettől függetlenül életre szóló élményt jelentett a Luther-háznak, a világ mára legnagyobb reformációtörténeti múzeumának bejárása. Talán legnagyobb hatást a 95 tétel 1517-ből származó nyomata, a nagy reformátor dolgozószobája, az asztali beszélgetések szentélye, illetve annak a toronynak a maradványa tette a látogatókra, ahol Luther saját bevallása szerint „Isten igazságosságának valódi jelentése megnyílt előtte” – idézi fel Tukacsné dr. Károlyi Margit.

Hogy az utazás az új ismeretek mellett spirituális élménnyé is válhatott, abban a csoport lelkes résztvevőinek, a szakkollégium igazgatótanácsát vezető *Laborczi Gézának*, Molnár Erzsébet igazgatónak és *Asztalos Richárdnak* is szerepe volt.

A szakmai programot minden helyszínén városnézés egészítette ki: Berlinben a Reichstag, a Brandenburgi kapu, a koncentrációs táborok áldozatainak emlékműve, a romaemlékmű, Lipcsében a régi tanácsháza, a Tamás-templom, a *Népek csatája* emlékmű, Potsdamban a Cecilienhof, a Sanssouci-kastély, Wittenbergben a már említett Luther-múzeumon kívül a templom, a Lucas Cranach-emlékház kápráztatta el a csoportot.

■ VESZPRÉMI ERZSÉBET

Ismét Luther nyomában

Miskolctól Wittenbergig

oratóriumát. Luther wormsi kiátkozása után négy évet inkognitóban töltött itt, és közben németre fordította a Bibliát. A város túlélte az NDK kommunista diktatúráját és az erőltetett iparosítást. Láthattuk, hogy a templomokat és a régi épületeket restaurálják. Eisenachban született *Johann Sebastian Bach*. A zeneszerző szülőházában jelenleg nagyon szép hangszermúzeum van. A hangszereket avatott előadó be is mutatja, meg is szólaltatja.

Hosszú út állt meg előttünk, míg következő szállásunkra, Halléba értünk. Fáradtan, de lelkesen indultunk

másnap reggel a közeli Eislebenbe. Ez a kisváros Luther szülőhelye, és küzdelmes élete itt is ért véget. Az itteni Péter–Pál-templomban keresztelték, a gyönyörű András-templomban pedig többször prédikált, próbálva a vallási elégedetlenség miatt lázongó parasztokat megnyugtítani – még halála előtt pár nappal is. Megtekinthettük szülőházát, a házat, ahol megtért Istenhez. Mint csaknem mindenütt, egyházi témájú emléktárgyakat vásárolhattunk.

Relative nem volt messze innen Wittenberg, ahol Luther egykoron a vártemplom kapujára szegezte 95

tételt. Az egész világ a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójára készül, így nem véletlen, hogy a vártemplom és a városi templom is csak részben tekinthető meg, mindkettő felújítás alatt van.

Utunk végén szállásunkon közös imával és úrvacsorával zártuk programunkat, az ökumené szellemében más vallású társainkkal egyetemben.

A hazaúton mintegy ezerkétszáz kilométer várt ránk egyhuzamban. Egyénenként szóban és írásban is összegeztük élményeinket és a tanulatokat.

A miskolci egyházközségnek ez már a negyedik „Luther-útja” volt, de korábban szervezett már a gyülekezet szentföldi, erdélyi, kárpátaljai és lengyelországi utakat is.

■ DR. KÍGYÓSSY ANDRÁS (*Miskolc*)

Két evangélikus gyülekezet – a miskolci és a mosonmagyaróvári – tagjai ötnapos közösségformáló és hitmélyítő utazáson vettek részt szeptember 11–15. között a *Baksa László* vezette Trinitad Utazási Iroda szervezésében, *Sándor Frigyes* evangélikus lelkész kalauzolásával.

Az út nem hagyományos turistaútként indult, hiszen – napi imádsággal, áhítattal, közös énekléssel, baráti beszélgetésekkel együtt – történelmi, vallási és művészeti továbbképzésnek is beillett. Egyikünk meg is jegyezte: „Ez volt az az út, ahol az utolsó napon sem veszünk össze...”

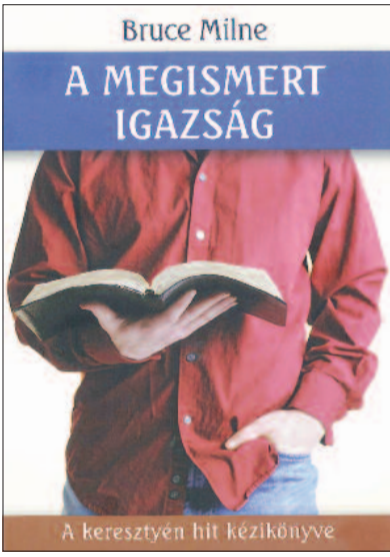
Az első napon Ausztriában a melki székesegyházat, a salzburgi látnivalókat – köztük a dómot és *Mozart* szülőházát – ismerhettük meg avatott vezetéssel. A második napon lép-

tünk bajor földre. Hosszabb buszozás után értünk Augsburgba, az *Ágostai hitvallás* születési helyére. Láthattuk a dómot, *Luther* emléktábláját, a Szent Anna evangélikus templom gyönyörűen felújított épületét, Luther tevékenységének helyeit. Az esős idő sem szegte kedvünket.

Átérve Thüringiába először az eisenachi Wartburg várat kerestük fel. Hegymászó gyalogtúránk után fantasztikus panorámában és a szépen felújított román stílusú várban gyönyörködhattunk. A dísztermet *Liszt Ferenc* kérésére építették át, itt vezényelte *Szent Erzsébet legendája* című

Teológiát népszerűsítő kézikönyv

► **A megismert igazság** címmel nagyszerű könyvet jelentetett meg ezen a nyáron a Baptista Kiadó. **Bruce Milne** kanadai lelkipásztor és teológus könyvének alcíme – *A keresztyén hit kézikönyve* – egyben arra is utal, hogy praktikusán és haszonnal forgathatja lapjait bárki, aki tájékozódni kíván a keresztyén hit dolgaiban.

jos olvasószervező, a könyv menedzsere segítette. Az idézett énekszövegek költői fordítását *dr. Gerzsenyi László* lelkipásztor készítette. A teológiai lektorálást *Paróczy Zsolt* lelkipásztor, a szövegtördelés precíz munkáját *Mészáros Péter* végezte. A korrektori feladatokat *Kolozs Nagy János* újságíró látta el, a könyv borítóját és tipográfiáját *Nagy Roland* tervezte. A tetszetős kiadvány nyomdai kivitelezése *Győri Énók* vezetésével készült.

A kiadói előszóban *Papp János* baptista egyházelnök ajánlja ezt a kiváló rendszeres teológiai és egyben lelkiségformáló művet.

■ M. N. L.

Bruce Milne: A megismert igazság – A keresztyén hit kézikönyve. Baptista Kiadó, Budapest, 2014. Ár nélkül. Kapható a baptista könyvesboltban (1068 Budapest, Benczúr u. 31.).

Bruce Milne könyve a keresztyén hit bibliai alapjait mutatja be az Ó- és az Újszövetség tanításának tükrében, rendszerezett módon, népszerű nyelvezettel, protestáns megfogalmazásban. A szerző a legfőbb igazságot, Jézus Krisztus beszédét magyarázza megfelelő alapossggal, közérthető módon.

A konkrét teológiai igazságok megfogalmazásán átsüt az a mély átélés, amellyel a szerző közelít a Szentírás értelmezéséhez. *Milne* írása nem száraz teológiai magyarázat csupán, hanem az olvasókat a különféle teológiai fogalmakhoz fűzött lelki üzenetekkel is gazdagítja. Ez teszi személyes hangúvá a könyvet.

Bruce Milne lelkipásztorként fontosnak tartja hirdetni a megtérés evangéliumát, ugyanakkor teológusként vallja, hogy a hívő embernek tovább kell lépnie a megtérés stádiumán, és meg kell ismernie az általa elfogadott Isten valóságát. Meggyőződéssel írja bevezetőjében: „A szívünkbe fogadott Jézus Krisztust lehetetlen különválasztani azoktól az igazságoktól, amelyeket a Szentírás kinyilatkoztat róla.”

A megismert igazság bámulatos pályát futott be a világmisszióban. Ez idáig tizennyolc nyelven jelent meg, a magyar kiadás a tizenkilence-

dik. A különböző kiadások által különféle szinteken tanuló diákok nyertek bevezetést a biblikus teológiába.

Sokan gondolják úgy, hogy a keresztyén hitről való gondolkodás, a hit rendszerbe foglalása távol áll a gyakorlati keresztyén élettől. Sőt a keresztyén dogmatika komoly tanulmányozásáról sokan azt tartják, hogy az átlagkeresztyén számára nincs is jelentősége, és ha valaki túlságosan beleártja magát, annak még a lelki élete is kárát láthatja.

Milne mindezeknek a gondolatoknak ellentmondva írta meg könyvét, és foglalta rendszerbe azokat az üzeneteket, amelyek nagyban segítik a Szentírás helyes értelmezését nemcsak teológusoknak, nemcsak lelkipásztoroknak, hanem minden Isten-t megismerni akaró embernek. *A megismert igazság* mindazok számára íródott, akik a gyakorlatban megélt hívő életük mellett szeretnék helyesen ismerni és fejtegetni az igazság igéjét (2Tim 2,15).

A könyv magyar megjelenését másfél éves munka előzte meg, melynek során minden közreműködő tudása legjavát adta. *Milne* művét *Fábián Sándor* baptista lelkipásztor fordította angolból magyarra, munkáját a szövegformálásban *Marosi Nagy La-*

iban miként gondoskodott napról napra kétezer árváról anélkül, hogy egyszer is adakozásra szólított volna fel bárkit. Adósságot soha nem csinált, pénzzavarban sose volt. Isten sohasem hagyta cserben.

1836-tól 1898-ig több mint tízezer árvát nevelt fel, százötven misszionáriust tartott el, több mint kétmillió Bibliát és különféle iratot osztott szét. Hetvenéves kora után negyvenkét országot látogatott meg, és több ezer alkalommal tett bizonyosságot Isten hűségéről. Általa az igazi hit és imádság titkaiba láthatam bele.

A Zsid 11,1,3-ra hivatkozva írta: „A hit a reménylett dolgok valóságának vétele, olyan tényekről megbizonyosodás, amelyeket nem látunk.”

Rámutatott, hogy a hitnek semmi köze sincs benyomásainkhoz, csak Isten Igéjével van dolga. A hit azzal, ami emberileg valószínű, nem tud mit kezdeni. A hit számára csak egy kérdés jöhet tekintetbe: „Mondta-e Isten ezt Igéjében? Kész vagyok-e minden áldozatra, hogy megtudjam: vajon összhangban van-e az, amit kívánok, azzal, amit Isten az Igéjében mondott?”

Arra is útmutatást adott, hogyan növekszik a hit: „Amilyen szívesen imádkozom hitem megerősítéséért, olyan örömmel kell vennem Isten kezéből azokat az eszközöket, amelyek arra valók, hogy hitemet erősítsék. Meg kell engednem Istennek, hogy különféle bajok, megpróbáltatások igénybevitelével neveljen. Isten végtelen gyengéd szeretetében azért engedi meg, hogy megpróbáltatások érjenek, hogy mindazt teljes kibontakozásában elem tárja, amit érdekemben tenni szándékozik. Ha szomorúság, akadályok, veszteségek, megpróbáltatások jönnek, fogadjam őket hálásan mint Isten irántam való nagy szeretetének bizonyítékait. Minden fá-

radozásának az a célja, hogy hitemet mind jobban megerősítse.”

Megtanultam tőle, és tapasztalom is, hogy a legsötétebb pillanatokban is bátran az Úrra bízhatom magamat, hiszen tudom, milyen kegyelmes, jóságos és szeretetre méltó.

Müller teljesen átadta magát Istennek, hogy úgy cselekedjék vele, ahogyan jónak látja. Szaván fogta, minden kikötés nélkül rábízta magát, csatládját, minden kiadását, mindent, amire csak szüksége volt. A biztosítékai azok az ígéretek voltak, amelyeket *Máté evangéliuma* 6. fejezetében olvashatunk a 25.-től a 34. versig.

Müller az Úrnak szentelte életét, hogy érte munkálkodjon. Istenre bízta magát, és ettől kezdve semmi- ben sem volt hiánya. Jöttek ugyan próbák, nehézségek, nemegyszer üres volt az erszénye, de az Isten által küldött sok ezer tallér elég volt arra, hogy az a munka, amelyet az Úr rábízott, állandóan folyjék.

A terhet nem ő viselte. Sok megpróbáltatáson ment át, de mindig Istenbe kapaszkodott, és Isten megtartotta. Minden terhet az Úrra vetette, és ő gondoskodott róla napról napra.

Müller figyelmeztetett: nem várhatunk arra, hogy egyszerre jutunk el a hit teljes mértékére. A hitnek természetes fejlődési menete van. Az, amire eljutott, nem hullott egyszerre az ölébe. Kezdte a legelején. Lelkének horgonyát Isten Igéjébe vetette, és hite olyan mértékben növekedett, amilyen mértékben gyakorolta.

Az ő hite ugyanolyan hit volt, mint amilyen Isten minden gyermekének van. Lehet, hogy az ő hite azért volt azonban erősebb, mert többet gyakorolta.

Én megfogadtam *Müller* György tanácsait, és ezt ajánlom minden testvéremnek is, hogy erős hitű keresztyénként szolgálhassuk az Urat.

■ SZENCZI LÁSZLÓ

A hónap igéje

„Gyönyörködj az Úrban, és megadja szíved kéréseit!”
(Zsolt 37,4)

Ismert, sokat idézett, mégis különleges igevers áll előttünk. Először is meglepő, hiszen a mesékben a főhősnek lehet három kívánsága, mert – úgymond – „jó tett helyébe jót várj”. Itt viszont nem feltétel a jó cselekedet, és nincs kikötve a kívánságok mennyisége sem.

Meglepető már az is, hogy egyáltalán lehetnek kívánságaink Isten előtt. Hiszen a *Tízparancsolatban* tiltja az Isten a hamis kívánságot: „Ne kívánd...” Itt viszont a „szív kéréseiről” van szó, amelyeket megenged az Ige, sőt biztat ezekre.

A szív kérése mélyebb és gazdagabb, mint a szemek kívánsága. A Bibliából tudjuk, hogy a szívből (az ember legbelső lényéből) fakadnak a bűnös indulatok, de a Jézus Krisztus vérével megtisztított szív már alkalmas arra, hogy kérései legyenek az Isten előtt. Már ez önmagában csoda a hívő számára, aki ráébredt bűnös és elveszett voltára, aki tudja, hogy büntetést és halált érdemelne, most mégis szívből fakadó kérései lehetnek. Hatalmas ígérlet és lehetőség ez számunkra!

A másik, ami meglepő, a feltétel: „gyönyörködj az Úrban”. Nagyon egyszerűnek tűnik. Nem kell itt bonyolult és nehéz gyakorlatokat vagy jó cselekedeteket végrehajtani. Nem kell az embernek aszkétaként tréningeznie magát. A böjtölés sem feltétel. Adományokat sem kell fizetni érte. A feladat mindössze annyi, hogy gyönyörködj! Ez felszabadító, ugyanakkor kizár minden lehetőséget a képmutatásra.

A nehézség abban áll, hogy először meg kell érteni, hogy mit jelent az Úr-

ban gyönyörködni. Ezt pedig csak az képes megérteni, aki valóban találkozott az élő Úrral, és személyes kapcsolatban áll vele, a hite pedig valódi.

A teológián tanítják, hogy az Ige tanít, megmozgat és gyönyörködtet. Az Úrban gyönyörködni azt jelenti, hogy gyönyörködöm Igéjében, mert csodálatos és kedves számomra. Szívesen olvasom sokadjára is, hiszen az én Uramról és Megváltómról szól. Arról, hogyan vezetett embereket a múltban, és hogyan vezet engem ma, hogy milyen bölcs rendelkezései voltak a múltban, amelyek megfontolandók a számomra ma, és arról, hogy mekkora nagy szabadításokat vitt végbe a múltban, és nem lehetetlen a szabadítás számára ma sem.

Gyönyörködöm benne, mert számomra érthetetlen és fölfoghatatlan szeretetéből lealacsonyodott a szintemre, és emberré lett, és meghalt értem a kereszten, csak azért, hogy el ne vesszek, és én ezért semmivel sem szolgálhatok neki.

Gyönyörködöm az ő kifogyhatatlan kegyelmében, amelyben naponként részesít. Gyönyörködöm benne, mert még nyelvemen sincs a szó, ő már meghallgat, és embereket indít arra, hogy kimondjanak vagy megtegyenek dolgokat, még mielőtt én azokat említeném. Fogalmazhatnék úgy is, hogy az Úr előttem jár, és nyílnak az ajtók.

Amikor ezeket szavakban elmondod neki, ez a tulajdonképpeni dicsőítés. Ez a gyönyörködés arra indítja Istenedet, az Urat, hogy ő is gyönyörűségét lelje benned, és teljesítse szíved kéréseit.

■ SZÉLL ÉVA ANNA lelkipásztor

HETI ÚTRAVALÓ

„Mindenki várakozva néz rád, és te idejében adsz nekik eledelt.” (Zsolt 145,15)

Szentháromság ünnepe után a 16. héten az *Útmutató* reggeli és heti igéi „kettős” hálaadásra hívnak: a testi kenyérért és az élet kenyéréért; mert a mi életünk el van rejtve Krisztusban. „Magasztaljátok az Urat, mert jó, mert örökévaló az ő kegyelme!” (Zsolt 118,1; LK) Hálaadó ünnepünkön istenfílelem s megelégedés tölthet el, mert „jóságod az év koronája, bőség fakad ösvényeiden” (GyLK 717). Ám Jézus így figyelmeztet: „Vigyázzatok, és őrizkedjétek minden kapzsiságtól, mert ha bőségben él is valaki, életét akkor sem a vagyona tartja meg.” A bolond gazdag példázatával óv a nem Isten szerint való gazdag élettől: „Mert ahol a ti kincsetek van, ott lesz a ti szívetek is.” (Lk 12,15,34) Pál jókedvű adakozásra s hálaadásra int, mert „Istennek... van hatalma arra, hogy minden kegyelmét kiárazza rátok, hogy mindenütt mindenkor minden szükségessel rendelkezetek, és bőségekből jusson minden jó cselekedetre. (...) Hála legyen Istennek kimondhatatlan ajándékáért!” (2Kor 9,8.15) S a kegyelem állapotában ne a bűnnek, hanem az igazságnak szolgáljunk: „Mert a bűn zsoldja a halál, Isten kegyelmi ajándéka pedig az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.” (Róm 6,23) „...aki megtörte a halál erejét, és az evangélium által világosságra hozta az elmúlhatatlan életet.” (2Tim 1,10) Pál élete is el volt rejtve Krisztusban, ezért Fülöp evangélista házában így felelt Agabosz próféciájára: „...én nemcsak megköttöztetni, hanem meghalni is kész vagyok Jeruzsálemben az Úr Jézus nevéért.” (ApCsel 21,13) Jézus nem csak a zsidóknak jelentette ki: „Ahogyan az Atya feltámasztja és megeleveníti a halottakat, úgy a Fiú is megeleveníti azokat, akiket akar.” (Jn 5,21; LK) Jairus leányát így támasztotta fel élő igéjével: „...megfogva a gyermek kezét, ezt mondta neki: Talitha kúmi!, ami azt jelenti: Leányka, neked mondom, kelj fel! A leányka pedig azonnal felkelt és járt...” (Mk 5,41–42) Aki hiszi, hogy élete a halálban is Krisztusban van elrejtve, Pállal együtt vallhatja: „...nekem az élet Krisztus, és a meghalás nyereség.” (Fil 1,21) Az életben maradás az eredményes munkát jelentette számára sokak hitben való növekedésére; de Krisztussal lenni örökké – ez sokkal jobb mindennél! A názareti Jézus kétszer is megkérdezte elfogóitól: „Kit kerestek? (...) Megmondtam nektek, hogy én vagyok: ha tehát engem kerestek, engedjétek ezeket (a tanítványaimat) elmenni!” (Jn 18,7.8) Az ő nevére előbb-utóbb meghajol minden térd; „...és minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére.” (Fil 2,11) Az Úr Jézus megdicsőülésekor három tanítványa szemtanúja volt a hegyen isteni fenségének, és hallhatta a fenséges dicsőség szövegét (lásd 2Pt 1,16.17): „Ez az én szeretett Fiam, őt hallgassátok!” (Mk 9,7) Nekünk sem marad senki más, csak Jézus egyedül! „Az Atya Isten Krisztust pecsételte el Megváltóvá. Egyedül őt kell tehát hallgatnunk s befogadnunk!” – tanácsolja *Luther*. Kérheted őt: Uram! „Jézus, mennynyem ragyogása, / Járj át tiszta fényeddel!” (EÉ 400,1)

■ GARAI ANDRÁS

Mit tanultam Müller Györgytől?

Müller György életével és árvaházával már a felvidéki árvaházban az elmúlt század harmincas éveiben módomban volt megismerkedni. Esténként *Rebeka* diakonissza testvér részleteket olvasott fel az élettörténetéből. Én akkor ötéves voltam, és különösen azt figyeltem meg, hogy a buzgó imádság és a rendíthetetlen hit milyen csodákra képes.

Életének és munkásságának igazi mélységét tizenhat évesen ismerhettem meg, amikor magam is elolvastam a róla szóló, *Müller György* című könyvet (írta: dr. theol. *Pierson T. Arthur*, fordította *Csia Lajos*; Bethánia Irodalmi és Nyomdai Vállalat, 1940). Nagy hatással volt a lelki életemre. *Müllerben* Istennek mély, igaz hitű és buzgón imádkozó, ádatodt életű követőjét ismertem meg, aki árváival csodálatos eredményeket ért el, sokakat vezetett el az üdvösség útjára, engem is.

Élete számomra azt hirdette: Isten imádsággal meghallgató, szerető mennyei Atyánk.

Müller György minden munkájában egyedül Istentől kért és várt válaszokat. Egészen Isten rendelkezésére bocsátotta magát, és rendíthetetlenül bízott az imádság erejében. Életének fordulópontját így határozta meg: „Örömmel szenteltem egész életemet annak a célnak, hogy példámmal megmutassam, mennyit lehet imádsággal és hittel elérni.”

Megismerttetett az igazi hittel. Szerinte a hit titok, rejtő, talány (1Tim 3,9). Kevesen jutnak el a megfejtéséhez. Ő eljutott. Pedig fiatalkorában a lejtőre csúszott. Csalt, sikasztott, sőt börtönbe is került. Egy bibliaórán azonban Isten megszólította, és ő átadta életét Megváltójának. Kegyelem által a hit hőse lett.

Munkájában egyedül Istentől kért és várt mindent. Csodálattal olvastam, hogy bristoli (Anglia) árvaháza-

NAPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZA

Kerti rozsdafarkú

A hím hófehér homlokával, fekete partedlijével és rozsdavörös alsótestével egyike a legszebb hazai madaraknak.

A tojó egyszerűbb színezetű, de mindkét ivar farktollai – a két barna középsőt kivéve – élénk rozsdavörösek. Jellemző, ahogy sűrűn rezgetetik. A fiatalok első tollruhája pettyezett.

Ez a madár korábban a ritkás erdőkben, a Tiszát kísérő csonkolt fűzésekben, szőlőhegyeken, parkokban, nagyobb kertekben mindenütt előfordult, mára azonban állománya sajnos katasztrofálisan megfogyott. A Budaörs közelében lévő, gyümölcsfákkal teli katlanban például korábban évente költött hat vagy hét pár, de mára eltűntek. Az utolsó hímet három éve hallottam énekelni. Az Európa-szerte észlelt megfogyat-

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

rott az üregbe, megfordult, és most fehér homlokával csalogatta a párját. A rozsdafarkúpár fészke száraz fűszálakból, mohából áll, a csészét pu-

kozás oka ismeretlen, ám feltehetőleg a telelőterületen, Afrikában keresendő.

Áprilisban a hímek érkeznek először. Területet foglalnak, és énekelni kezdenek. Daluk többnyire rövid, nyújtott hanggal kezdődik, ezt követi az utánzásokkal is tarkált, kellemes csicsérgés.

Nagyszerű látvány volt, amint a hímek valamelyik gyümölcsfa csúcsán a fehér vagy rózsaszínű szirmok között énekeltek. A budaörsiek fűtő-részés közben előszeretettel vettek át részleteket a kis poszáta vagy a fitiszfűzike énekéből.

A fészket egyedül a tojó építi, de az alkalmas helyeket a hím mutatja meg. A Tisza alsó folyásánál, a sas-éri rezervátumban gyakran láttam, amint a hím a csonkolt fűzfá oldalában lévő harkályodúhoz röppent, megkapaszkodott, és szétárt a rozsdavörös farktollait. Nyomban utána beug-

ha pihékkal bélelik. A budaörsi gyümölcsösben a kis hétvégi házak gerendáin, zugaiban költöttek.

A tojó egyedül kotlik, de a fiókákat már mindkét szülő eteti. Rovarokat, pókokat hordanak a fészkekhez. Évente többnyire egyszer költenek. Szeptemberben–október elején indulnak Afrika felé.

Védett madár, természetvédelmi értéke ötvenezer forint.

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

1. Mit gondolsz, hány tojásból áll a fészkealj?

2. Milyen színűek a tojások?

3. Vajon szokott-e kakukkot nevelni a kerti rozsdafarkú?

1. öt-hét;
2. zöldeskék;
3. néha igen.

Különleges bibliai utazások

GYERMEKVÁR

▶ Mostani hatrészes sorozatunkban különleges bibliai utazásokat elevenítünk fel. Mindegyik történethez egy-egy rejtvény is tartozik. A helyes megfejtéseket összegyűjtve, mind a hatot együtt küldjétek el szerkesztőségünk címére (1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: Gyermekvár.

2.

Illés Isten prófétája volt. Általa üzentek az Úr, amit az emberekkel tudatni akart.

Amikor már minden feladatát elvégezte, az Úr el-

határozta, hogy magához veszi kiválasztott emberét, de ezt nagyon különleges módon tette.

Egy nap Illés a Jordánon túlra ment próféta utódjával, Elizeussal együtt. Hirtelen egy tüzes lovak által húzott tüzes harci kocsi jelent meg előtte. Amikor Illés beszállt a kocsiba, forgószél támadt, és ebben a for-

A tanító néni a tűzoltóállomásra látogat az osztályával. A tűzoltó minden berendezést megmutat a gyerekeknek. Egy füstjelző készülékre mutatva felteszi a kérdést:

– Gyerekek, ki tudja, mi ez?

Móricka jelentkezik:

– Ez jelzi anyukámnak, hogy mikor van kész a vacsora.

HUMORZSÁK

felvételi bizottság egyik tagja vigasztalni próbálja:

– Csupán két ok miatt nem kerültél be. Az egyik a bal lábad, a másik a jobb.

Ha egy rövid és egy hosszú egyenes szakasz 45 fokban találkozik a számtanfüzetedben, nem új házi feladatot kapsz, hanem egyest.

– Kisfiam, hogy tetszik az új tanító bácsi?

– Jól kijövök vele, apa. Még irigylet is téged.

– Hogyhogy?

– Mindig azt mondja: „Ha én lennék az apád...”

Bélyegen a szakállas Luther

Cinkotán találkoztak a Pesti és a Tolna-Baranyai Egyházmegye világi vezetői

► Az M0-s elkerülő út nem hazudtolta meg nem éppen jó hírét szeptember 20-án, szombaton. A Déli Egyházkerület Tolnából, Baranyából érkező felügyelői, gondnokai, pénztárosai közül azok, akik fittyet hánytak a budapesti környűri meglévő szakaszán baleset miatt sűrűn előforduló dugók kockázatának, ugyancsak belekószolhattak amolyan igazi, M0-s torlódásba. De azért még elérték Radosné Lengyel Anna kerületi felügyelő bevezető szavait és Vető István cinkotai lelkész nyitóáhitatát a soros regionális felügyelői konferencián.

A Déli Egyházkerület két egyházmegyéjéből érkezett mintegy ötven gyülekezeti vezető mindegyike bizonyosan átérezte személyes felelősségét, amikor a nyitóáhitatban elhangzott, hogy Isten a gyülekezeteinek vezetését bízta rájuk.

Krizsán Zoltán egyházmegyei felügyelő (Pesti Egyházmegye) üdvözlő szavai után egyházunk elnök-püspöke, Gáncs Péter hívta fel a figyelmet arra, hogy a 2017. esztendőre való felkészülés éveiben az országos egyház anyagilag is támogatni kívánja a gyülekezetek reformációjával kapcsolatos programjait. Erről

gét Luther példájával támasztotta alá az előadó: „Itt állok, mást nem tehetek.”

A rendszerváltás utáni magyar politikai valóság néhány sajnálatosan igaz elemével bizonyította a főigazgató, hogy nemcsak az egészségügyet, hanem a teljes magyar politikumot is jól ismeri. A politika jellemzői között sorolta fel az elhibázott rendszerváltás kapcsán azt, hogy elmaradt a teljes vagyonbevallás, megérkezett a politikai lelkiség (a kormányzati lelkiség elretentő példájának nevezte az őszödi beszédet), és a politika patologizálódásának volt kénytelen tekinteni a marke-

Jézust követő társadalom a vesztes pozíciójából hogyan tud nyertes állapotba jutni.

A konferencia délelőtti része dr. Muth Lajosnak, a szekszárdi Balassa János Kórház főigazgató főorvosának, a szekszárdi gyülekezet felügyelőjének felszólalásával ért véget. A felügyelő a szülőgyilkosságok apropóján a társadalmunkból egyre inkább hiányzó felelősséget vetette fel, illetve említette az Európai Parlamentben előterjesztett egyik jelentéssel kapcsolatos felháborító magyar igen/nem szavazatarányt (a jelentés az LMBTI egyének – lesz bikus, meleg, biszexuális, transzszexuális, intersexuális – jogainak a nemzeti joganyagokba való beépítését szorgalmazta).

A templom és a gyülekezet bemutatásakor, a cinkotai vendéglátók készítette ebéd elfogyasztása előtt a jelenlévők érdeklődéssel tekintették meg a háromszáz éves akácfát is.

E sorok írója gondolatban már elnézést kért a konferencia programjának összeállítóiól, amiért a délutáni előadást a meghívó alapján előzetesen „dögunalmasnak” minősítette. Jelentem az olvasóknak, hogy A bélyegvilág csillagai és A reformáció kezdetei a bélyegkiadásban címet viselő előadás gyönyörű és izgalmas képes történelemóra volt. A „tanárnő” Nikodém Gabriella, a Bélyegmúzeum igazgatója volt (a múzeumban egyébként több mint 17 millió bélyeg és egyéb rekvizitum található). Érdekessítő előadását (képiünkön) nemcsak filatelista felügyelő testvérünk hallgatta élvezettel, hanem mindenki, azok is, akik a bélyegeket csak egyszerű postai kelléknek tekintik.

A reformáció előzményei, eseményei, nagy alakjai többször meghílették a bélyegkiadókat. A reformáció szinte minden egyes mozzanatáról, eleméről adtak ki bélyeget a világ legkülönbözőbb helyein. Még a szakállas Lutherről is őriznek bélyeget a múzeumban – a nagy reformátor Wartburg várában, a Biblia fordításának munkája közben növesztethette meg az arc-szőrzetét.

A regionális konferenciát ezúttal is fórum zárta, melyen elhangzott, hogy egyházunkat váratlanul érte a hitoktatás törvény által kibővített lehetősége. Andorka Árpád tolna-baranyai egyházmegyei felügyelő rövid beszámolójában nem volt megnagyító hallani a népmozgalmi adatokban tapasztalható negatív változásokat, illetve a Kriszán Zoltán által elmondottak között azt, hogy van olyan evangélikus óvoda, melyben a gyermekek kilencven százaléka nincs megkeresztelve.

Vető István lelkész úti áldásával az együttlét és a „folytatása következik” jó érzésével indultak haza a résztvevők.

■ PÁLMAI ISTVÁN

Akik felelősséget viselnek a gyülekezetekért

Regionális tisztségviselői konferencia Orosházán

► Napsütéses, meleg idővel várta Orosháza szeptember 27-én a Déli Egyházkerület másodszor megrendezett regionális tisztségviselői konferenciájának vendégeit. Bár az előzetes jelentkezések több résztvevőt ígértek, így is közel hetvenen érkeztek a tanácskozásra a Bács-Kiskun, a Kelet-, illetve a Nyugat-békési Egyházmegye világi vezetői közül.

Radosné Lengyel Anna egyházkerületi felügyelő köszöntőjében szözl a világi tisztségviselők gyülekezetépítő felelősségéről, feladatairól és arról, hogy bizony aki ezekre a konferenciákra nem jön el, annak nem biztos, hogy vezető szerepet kell vállalnia.

kor az előretekinés. Építeni csak akkor tudunk, ha az egymás iránti, a Krisztus-hitből adódó szeretet megvan bennünk.

Köszöntőjében az igazgató lelkész a nyitottság és a találkozás adta lehetőségekre hívta fel a figyelmet, majd bemu-

Radosné Lengyel Anna és Lezsák Sándor

Ezután a vendéglátó orosházi evangélikus gyülekezet felügyelője, Németh Béla üdvözlölte az egybegyűlteket.

A harmadszorra újjáalapított Orosháza idén ünnepelte 270. születésnapját. A jelenlegi várost az evangélikus vallását féltő és arról lemondani nem hajlandó zombai közösség alapította 1744-ben. A Zombáról érkező néhány család előbb a békéscsabai szlovák testvéreknél pihent meg, majd ezután érkeztek az orosházi pusztaságba – tudhatta meg a hallgatóság a várostörténeti ismertetőből. – Az ő hitüknek és akaratauknak köszönhető, hogy Orosháza mára kistérségi központtá vált. A település életében az evangélikus egyház mindig is meghatározó volt, és a mai napig fontos az evangélikus szel-

tatta az orosházi gyülekezet újdonságát, a havi alkalmakról informáló kis füzetet.

A tanácskozáson részt vett Gáncs Péter, az egyházkerület lelkészi vezetője is. A közeli reformációi emlékünnepek kapcsán együtt gondolkodásra kérte a vezetőket arról, hogy milyen programokat lehetne megvalósítani 2017-ig. A püspök jelenlétét kihasználva hangzott el kérés a hitoktatási jelentési kötelezettséggel kapcsolatosan. Eszerint a gyülekezetek részletesebb gyakorlati iránymutatást várnának, mert még sok a megválaszolatlan kérdés.

Az első előadó, Nikodém Gabriella, a budapesti Bélyegmúzeum igazgatója egyháztörténeti útra vitte a hallgatósá-

A SZÉKELYI FELVÉTELEI

lemiség megőrzése, ápolása. Ebben példát mutat a jelenlegi városi képviselő-testület is.

Ördög Endre, az egyházközösség igazgató lelkésze a hét igéje (Zsolt 103,2), illetve 1Jn 3,23 alapján tartott nyitóáhitatot. Az előbbi ige visszatekintésre, hálaadásra hív, míg a János leveleiben írtak arra hívják fel figyelmünket, hogy Krisztus nevében szeressük egymást. A próbatételek, nehézségek is meg erősítenek minket, s ezeket Isten áldásaként kell fogynak – mondta. – Fontos ugyanak-

got A reformáció kezdetei a bélyegkiadásban címmel, így akár a jubileumra való készülés első állomásának is tekinthető az előadás.

A reformáció témaköre a világ minden táján élő művészeket meghívta. Szébbnél szébb bélyegek képeit láthatták a gyülekezeti tisztségviselők, és közben megismerkedhettek a reformáció fontos szereplőinek – Luthernek, X. Leó pápának, Szervét Mihálynak, Erasmusnak, Thomas Morusnak, Kálvinnak – az életével is.

Radosné Lengyel Anna egyházkerületi felügyelő összegzésében kérte a jelenlévőket, hogy gyülekezeteikben próbáljanak meg előadásokat tartani a reformáció egy-egy eseményéről, hogy minél jobban tudatosuljon mindenkiben, mire készülünk.

Az ebédszünetben az érdeklődők az orosházi levéltár munkájába tekinthettek be Koszorús Oszkár vezetésével.

A délutáni program Lezsák Sándor előadásával kezdődött. A Magyar Országgyűlés alelnöke diákori emlékeivel indítva hangsúlyozta egyik tanárának intelmét: a Himnuszt és a Szózatot nemcsak kívülről kell tudni, hanem belülről is. Magyar embernek ezek szerint kell élni. Két gondolatnak mindig előttünk kell lennie: „Isten, áldd meg a magyart...” és „Hazádnak rendületlenül / Légy híve, oh magyar...”

A folytatásban elhangzott, hogy ma a mi felelősségünk létrehozni olyan közösségi tereket, amelyek lehetőséget adnak arra, hogy az emberek kapcsolatba kerülhessenek egymással. Ezt a célt is szolgálják napjainkban a népfőiskolák. A Lakiteleki Népfőiskola ugyan a katolikus egyház tulajdonában van, de ökumenikus szellemiségű.

Lezsák Sándor meggyőződése, hogy a keresztyén Magyarországnak van jövője az átélte drámák ellenére is. Ma mindannyian a nemzetegyesítés történelmi időszakának részesei vagyunk. A történelem során sokszor voltunk nyomás alatt, és mindig az adott reményt, hogy magyarok vagyunk, és van hitünk. Valóságos hitre van szükségünk, nem vakhitre. A valóságos hitet erősítenünk kell egymásban. Az egyház felelőssége: hitet adni az embereknek. Nem a bajokat és hibákat kell felsorolnunk, mert ez csak rombol. Hinnünk kell. A gyógyuláshoz is elengedhetetlen a hit – állapította meg az Országgyűlés alelnöke.

Új kezdeményezésként ismerhették meg a résztvevők a határon túli magyar értékek, hungarikumok feltérképezését. A horvátországi magyarok értékei már a külhoni magyar értéktár részét képezik, de zajlik már a kárpátaljai és a csángó felmérés, valamint készülni a csallóközi, őrvidéki, erdélyi, bodrogi értéktár is.

A egyszerű előadást fórum követte: a három egyházmegye felügyelői adtak betekintést egyházmegyéjük életébe, a hallgatóság pedig a kis gyülekezetek nehézségeiről, kéréseiről és a reformációs készülődésről folytatott egyik tanárával.

A regionális tisztségviselői konferencia résztvevőit Laczkó János orosházi másodlelkész bocsátotta útra az 1Móz 32,22–30-ban olvasható igével és annak magyarázatával, valamint úti áldással.

■ MADARÁSZ GÉZA

A SZÉKELYI FELVÉTELEI

hamarosan döntés is születik. A Déli Egyházkerület lelkészi vezetője nyomatékosan kérte a jelenlévőket, hogy az emlékeztet ne pusztán ünnepnek tekintsék, hanem egyházunk és gyülekezeteink megújulási lehetőségének.

A konferencián két, témájában egymástól igen távol álló előadás hangzott el.

Dr. Cserhádi Péter, az Országos Orvosi Rehabilitációs Intézet főigazgatója – aki emellett a magyar egészségügy struktúráváltásáért felelős miniszteri biztos is – dinamikus, végig pergő előadásában az egyéni hitről, a politikáról és a kettő kapcsolatáról szözl.

Izgalmas gondolatokat hallhattak az egybegyűlték – igékek alátámasztva – arról, hogy az egyéni hit hogyan tudja áthatni a politikai cselekvést. Nemcsak a „magasabb” politikában mozgó embereknek, hanem mindenkinek a saját életében is tudnia kell(ene) például, hogy nem elég a felkészültség, az átláthatóság, hanem szükség van a kimondani tudás képessége mellett az ellentmondani tudás, valamint a javakról, a jutalomról lemondani tudás hitet igen csak igénylő képességére is. A jó lelkiismeret szükségesség-

ting olyan megjelenését, mint a vödör jeges víz.

Cserhádi Péter bőven kitért a hit és az egészségpolitika területére is. A kérdéskör kiváló ismerőjeként meglehetősen sötét képet tárt a jelenlévők elé. Az első helyen azt emelte ki, hogy hiányzik az egyén felelőssége (elhízás, dohányzás, alkohol, drogok stb.). Az egészségügy bonyolultságát szemléltette azzal, hogy felvillantotta az energiapolitikával való szoros összefüggés egyik elemét: a miskolci csecsemőhalálozások sok oka között van valószínűleg az is, hogy az inkubátorokban szükséges 37 fokos hőmérséklet kánikulában, amikor a külső hőmérséklet, mondjuk, 39 fok, jelenleg csak prizniceléssel tartható.

Ha az előadás előtt valakinek ismeretlen lett volna a „gyógyszerlobbi” kifejezés, akkor az előadás végén ezt már nem mondhatta el...

Az elhangzottakat Lengyel Anna felügyelő asszony úgy summázta, hogy bebizonyosodott: életünk minden perce, minden egyes cselekedete megmérhető a Biblia tükrében. A miniszteri biztos referátuma elején ugyanis több példán is bemutatta, hogy egy

Szlovák kórusok találkozója

A Nógrád megyei kicsiny Sámsonházának abban a megtiszteltetésben volt része, hogy szeptember 27-én, szombaton otthont adhatott a szlovák kórusok tizenkettedik ökumenikus találkozójának. A rendezvény főszervezője az Országos Szlovák Önkormányzat (OSZÖ), társszervezője Sámsonháza Község Önkormányzata és Szlovák Nemzetiségi Önkormányzata, valamint az OSZÖ Közművelődési Központja volt.

A kétórás alkalom az – idén októberben száznegyvennégy éves – evangélikus templomban kapott helyet. A kezdő kétnyelvű liturgiában *Gulácsiné Fabulya Hilda*, az Országos Szlovák

Lelkeszi Szolgálat vezetője és *Horváth-Hegyi Áron* sámsonházi lelkész, valamint *Mótyán Tibor*, az OSZÖ Hitéleti Bizottságának elnöke szolgált.

A hagyományörzés jegyében fellépő hat kórus – Sámsonháza, Drienčany, Csömör–Cinkota, Lucfalva, Püspökhatvan és Mlynky – változatos formációban énekelt szlovák dicséreteket, illetve latin műveket. Az ünnepélyes találkozó a 150. zsoldárt feldolgozó, a Transcius-énekeskönyvből vett, közösen megszólaltatott ósláv énekkel zárult: „Chválte Pána z nebesi!” („Dicsérjétek az Urat!”)

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON felvétele

HIRDETÉS

A Budapesti Evangélikus Egyetemi Lelkészség programjai

Hétindító istentisztelet: hétfőn 19.30-kor.

Támás-mise: a hónap második vasárnapján 18 órakor.

Csendhétfő: spirituális ismereteink gazdagítása 18 órakor.

Töltő: lelki és közösségi térépítés csütörtökön 18 órakor.

Láthatatlan színház: lelki zárándoklat a látás érzékszervének ideiglenes kikapcsolásával. Bővebben: jelenletmuhely.hu.

Lelkigondozás: lelkészi, mentálhigiénés segítségnyújtás.

Lesz még: borkostoló, adventi agapé, koncert, kiállítás, filmklub, labirintusjárás, lelkigyakorlat.

Fogadóórak: hétfő, csütörtök, 15–18 óra.

Mézes Zsolt László – teológus, lelkész, lelkigondozó

Simon Attila – lelkész, mentálhigiénés szakember, pedagógus

Cím: Budapest XI. ker., Magyar tudósok körútja 3.

E-mail: ev.egyetemi@gmail.com.

Istentiszteleti rend • 2014. október 5.

Szentháromság ünnepe után 16. (hálaadó) vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: *Lk 7,11–17; JSir 3,22–26.31–32. Textus: Gal 2,16–20. Énekek: 355., 332.*

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (úrv., német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Bence Imre; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. fél 10. (úrv.); **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. (úrv.) Sztójanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Sztójanovics András; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Timo Pekka Kaskinen; **Újpest, IV., Lebstüch M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, IV., Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovsky Éva; de. 11. (úrv., hálaadó) Smidéliusz Gábor; de. 6. Cselovszky Ferenc; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. 10. (családi) Pelikán András; de. 11. (úrv.) Pelikán András; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Gombkötő Beáta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Gombkötő Beáta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., családi) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkőczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 10. (úrv., családi) Gáncs Tamás; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) Rezessy Miklós; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Gerhard Rupprecht; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Grendorf-Balogh Melinda; **Zugló, XIV., Lócsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabóné Mátrai Marianna; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út 73. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv., családi) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. Bátovszky Gábor; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Bátovszky Gábor; **Árpádföld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom)** du. 3. Bátovszky Gábor; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Kovács Áron; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Kovács Áron; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Deák László; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Deák László; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (családi) dr. Lacknerné Puskás Sára; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza.

2014. október 6.

Egyetemi és főiskolai gyülekezet XI., Magyar tudósok krt. 3. du. fél 8. hétindító istentisztelet.

Összeállította: BALLA MÁRIA

Küldetésünk kicsiben és nagyban

Gyülekezeti és családi nap Győrságon

► A pannonhalmi dombvidék északi lankáinak lábánál fekszik Győrság község. Evangélikus anyagyülekezetét harminckét házaspár alapította 1941-ben. Ekkor váltak ki Nagybarátfaluból (ma Győrújbarát). Önálló lelkészüik tíz évig egy családnál lakott. A templom- és parókiaépítés gondolatát a háború miatt el kellett vetni, bár 1943-ban adományként telket is kaptak ehhez. 1950-ben aztán megkezdődhetett az építkezés, majd 1951. szeptember 30-án *Túróczy Zoltán* püspök felszentelte a ma is álló kis templomot.

A templomszentelési évfordulóról való megemlékezés évekig legfeljebb az istentiszteleti záróimádság egy mondatában merült ki. 2011-ben került a figyelem középpontjába ismét ez a dátum, amikor a templombelső-felújítás utáni hálaadásra, illetve *Menyesné Uram Zsuzsanna* tízévi helyettesítő szolgálat utáni lelkészbekiktatására kerestek alkalmas időpontot a győrsági evangélikusok. Két évvel később fogalmazódott meg a gondolat, hogy a templomszentelési évfordulót gyülekezeti és családi nap keretében lenne méltó megünnepelni.

Ilyen előzmények után került sor az elmúlt vasárnap – immár második alkalommal – a győrságiak és a gyülekezet szórványterületén élő evangélikusok és családtagjaik találkozója. Sajnos az elmúlt évtizedekben nagyon megfogyatkoztak a lutheránusok. Ma nagy lenne az öröm, ha annyian lennének, mint az egykori gyülekezetalapító házaspárok...

Az ünnepi alkalom úrvacsorai istentisztelettel kezdődött, melyen *Kiss Miklós*, a Győr-Mosoni Egyházmegye esperese hirdetett ígét. A találkozó meghívóján szereplő ige, Lk 10,2 alapján kiemelte, hogy feladatunk van a társadalomban, családukban és az egyházban is abban az aratásban, amelyben Jézus ad nekünk szolgálati lehetőséget. De a jézusi kijelentés a kérésre hívja fel a figyelmet. Az imádság fontosságára, amely mindannyiunknak el nem hanyagolható feladata.

Kiss Miklós tulajdonképpen szülőföldjére jött Győrságra, hiszen az itteni gyülekezetet nagyapja, *Kiss Samu* gondozta egykor Nagybarátfaluból, helyben lakó első lelkésze és a gyülekezet alapítója pedig az édesapja, *Kiss Jenő* volt. Ezért az esperes kisgyermekkorát a győrsági templom „árnyékában” töltötte.

Az úrvacsorai istentisztelet után *Rátz András*, a Győr-Mosoni Egyház-

fontosságát és a biztonyságtétel hitre juttató erejét. Kiemelte, hogy a missziót minden eszközzel támogatja az országos egyház, mégis kevés energiát fordítunk rá. Saját családukban is nehéz megélni a missziót. Hangsúlyozta, hogy a küldetésünk bizony nagyon nehéz és fáradságos munka, ezt azonban az egyház jövője érdekében nem szabad megspórolnunk.

Az alkalom a tavaly épült kultúrházban, terített asztalok mellett folytatódott. Itt sági finomságok – a gyülekezet tagjainak saját termésből készült befőttjei, szörpjei, lekvárjai – keltek el adomány fejében.

Ebéd után jólesett egy kis séta a faluban, majd a nap zárásaként *Verasztó János* répcelaki lelkész, az egyházkerület missziói lelkésze tartott érdekes előadást *Küldetésünk ma* címmel,

A SZERZŐ FELVÉTELE

megye felügyelője *Jelenünk és jövőké-pünk* címmel tartott előadást a misszióról. (A győrújbaráti gyülekezet felügyelőjeként személyében az egykori nagybarátfalui anyagyülekezetet is képviselte.) Az egyház jövője a misszióban, a személyes megszólításban rejlik – mondta. Saját életén keresztül szemléltette a példaadás

és gyülekezetének két tagja is bizonyosságot tett hitre jutásáról.

A győrsági evangélikusok kevesen vannak. De Jézus szemében éppen ezért mégis fontosak. A nap üzenetének összegzéseként elhangzott a kérés: adja Isten, hogy a kevesek minél többen legyenek!

■ MENYES GYULA

HIRDETÉS

Olvassa az Evangelikus Élet digitális változatát!

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhol vagyok, velem vannak a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

Zsebkönyvek, zsebújságok

Nemrégiben jelentette be az *Apple*, hogy legújabb generációs okostelefonja, az *iPhone 6* immár 4,7 és 5,5 hüvelykes méretben lesz elérhető. Egy régi harc kerül ezzel nyugvópontra: eddig ugyanis a gyártó hívei mindig kiálltak amellett, hogy nincs szükség a „tepsi méretű” készülékekre, mert az eddigi *Apple* termékek pont megfelelők voltak mindenféle használatra. Hiába próbál meg a konkurencia a nagyobb kijelzővel piacot szerezni, a nagyobb kijelzős készülékeket egyértelműen nehezebb használni egy kézzel.

Nem kétséges, hogy a különféle audiovizuális médiatermékek fogyasztásánál kapóra jön a nagyobb méret, még a mozik közül is azok a legkedveltebbek, amelyekben óriási méretű filmvásznak vannak. Az okostelefonok pedig lassan az első számú újság- vagy könyvpótló eszközzé lépnek elő, így nem mindegy, hogy mekkora kijelző társul hozzájuk.

Úgy tűnik, hogy az e-könyv-olvasó készülékek elterjedése néhány évnyi felfutás után lassult. Ez részben annak a következménye, hogy a telefonok és táblagépek több mindenre használhatók, és a nagy felbontású kijelzők szebb képet is jelenítenek meg, mint az e-ink alapú kijelzők, amelyek leginkább csak fekete-fehér szöveg megjelenítésére képesek, ugyanakkor ténylegesen is könyvméretűek. Azért persze különféle szoftveres megoldások révén ezek az eszközök egy része is alkalmas arra, hogy webet böngésszünk velük, vagy az érdekesnek gondolt cikkeket elküldjük rájuk, és olyankor olvassuk

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

el, amikor utazunk, vagy éppen nem akarunk a számítógép előtt ülni.

Korunkra az információtúlerheltség a jellemző – nem könnyű úgy megélni egy napot, hogy ne sodorjon magával minket a netes újságokból és közösségi oldalakról áradó, óriási mennyiségű olvasnivaló. És ez évről évre egyre csak nő. Néha belefuthatunk érdekes statisztikai adatokba, amelyek erről árulkodnak: például 2010-ben több mint 129 millió könyvcímet tartottak nyilván, ugyanakkor 2012-ben egyedül az Egyesült Államokban 15 millió különböző ISBN-számot adtak ki könyvekre, vagyis az addigi teljes mennyiség több mint tíz százalékát.

A *Google* vezérigazgatója, *Eric Schmidt* is azt nyilatkozta pár éve, hogy az emberi civilizáció hajnala és 2003 között pontosan annyi adat keletkezett, mint amennyi most két nap alatt. Vagyis egészen jól megcsálható a nyomás, amely arra késztet, hogy a zsebünkben hurcolt okostelefon médiafogyasztásunk egyik első számú eszköze legyen.

A *Pocket*, az *Instapaper* vagy a *Readability* mind-mind olyan alkalmazás, amellyel nemcsak könyvjelzőhétjük az egyes érdekesnek talált weboldalak, de ezeket utána akár a számítógép böngészőjéből, akár a mobilos alkalmazásból elérhetjük.

Vagy az *Amazon Send to Kindle* alkalmazása hasonlóképpen épül be a böngésző címsávjá mellé, hogy egyszerűen küldhessük *Kindle* e-könyv-olvasónkra az adott cikket.

A legizgalmasabb fejlesztések ráadásul nemcsak eltárolják a kért cikket, de át is formázzák egységes stílusúra, és kihagyják belőle a felesleges fejleceket, kommenteket és reklámoikat. Ezeknek az alkalmazásoknak az elterjedése annak köszönhető, hogy jobb olvasási élményt adnak, mint a legtöbb weboldal saját dizájnya, amelyek az általunk érdekesnek vélt tartalom mellett még rendkívül sok más információval is ellátnak minket.

Az olvashatóság előtérbe állítása ismét slágertéma a webfejlesztői világban. A betűk egyre nagyobbak lesznek, gyakorlatilag tetszőleges betűtípust lehet használni az oldalaikon, és a klasszikus tipográfia kiemelési megoldásai is újra divatosak.

Az elegáns dizájn tekintve a *Medium* tekinthető az egyik zászlóshajónak, de a *The Verge* is a minden eszükön való jó olvashatóság mellett szállt síkra, amikor nemrég bejelentette, hogy mostantól kezdve nem készít különálló mobilalkalmazást, illetve mobilévetet, hanem a rendes dizájnt építi fel újra reszponzív elemekből, amely így a notebookok képernyőjén és mobiltelefonon is ugyanazt az élményt kínálja. Egy jól megtervezett weboldal eszközfüggetlen akar lenni, ugyanis eljött az az idő, amikor mindenféle készülékkel olvasni fogják, az asztali méretűtől kezdve a zsebben hordhatóig.

■ N. B.

Papnék ünneplőben, kincsekkel

Szeptember utolsó hétvégéjén minden évben különös ünnepre készülődünk mi, lelkészfeleségek. Becsomagoljuk legszebb ruháinkat, megpróbáljuk előre elrendezni az otthonmaradók életét, összeszedjük kincseinket és kacatjainkat, majd útra kelünk, hogy újra találkozassunk papnétársainkkal Balatonszárszón. Örömmünnp ez számunkra. A találkozás, a jó beszélgetések, az együttléte, a jókedvé, a lelkünk. Hiszem azt, hogy ezeken a na-

angyalok, karkötő, papnék szakácskönyve, de még szőlőzsír is), majd megosztottuk egymással, hogy miért fontos nekünk az a dolog. Ezáltal kicsit bepillanthattunk egymás ünnepeibe.

Változó csoportokban („villámrándijelleggel”) olyan gondolatokat és értékeket villantottunk fel egymásnak, melyek a saját, az egyházi, az állami és egyéb ünnepeinkkel kapcsolatosak, illetve azzal, hogy miként

Kisebb csoportokban kerestük meg ezek nyomait életünkben.

Végezetül egyházi ünnepeinkről beszélgettünk. Melyiket várjuk és szeretjük a legjobban, melyiket fedeztük fel csak mostanában (melyik került közelebb hozzánk), és melyik az, amelyik még mindig távol áll tőlünk? Jó hírem van lelkész férjeinknek: a tőlük is a legnagyobb erőfeszítést kívánó advent és karácsony a legkedveltebb köreinkben.

Délután ismét megnyílt *kacatpiacunk*, ahol saját készítésű vagy használt apróságaink találtak új gazdára. Később egy szintén kacatnak tűnő, de nagy belső értékekkel bíró tárgy rejtelseibe avatott be *Gáncs Márta*. Egy svéd püspök által kitalált karkötőt fűztünk fel együtt, amelynek darabjait különleges gyöngyök, az élet gyöngyei alkották (Isten, csönd, keresztség, én, puszt, nyugalom, szeretet, titkok, sötétség, feltámadás). Felfűzésük közben mindegyik szemről meditációs szövegek és kérdések alapján elméldkedtünk. Így megkaptuk papnéünnepünk ajándékát is.

Estére még egy meglepetésben volt részünk: a *Tabulatúra* régi zenei együttes játszott, és még hangszerbemutatót is tartott. Azóta nemcsak a karkötő köt össze bennünket, hanem az is, hogy rajtunk kívül kevesen tudják, hogy miként néz ki egy *rebe*, és milyen hangja van. Esténként jó borok és kézműveskedés mellett fűztük szorosabbra kapcsolatainkat.

Együttlétünk ünnepének üzenetét a vasárnapi záró istentiszteleten kaptuk meg: „*Leányom, hited megtartott téged, menj el békességgel.*” (Lk 8,48) Schaller Bernadett ezzel bocsátott utunkra, hogy az ünnepből hazatérve a Szárszón kapott örömet és erőt vihessük magunkkal a hétköznapiainkba.

■ BARTHEL-RÚZSA BARBARA

EVÉL&LEVÉL&LEVÉL

Hozzászólás Zászkaliczky Zsuzsanna múlt heti reflexiójához

Aki kis- és középiskolás gyermekekkel foglalkozik manapság, nagyon is egyetért *Füller Timea Adjátok vissza a szavainkat!* című cikkével (*EvÉlet*, szeptember 21., 1. o.). Nyelvészeti szempontból *Zászkaliczky Zsuzsanna* erre reagáló írása (*A szavakat nem veheti el senki, EvÉlet*, szeptember 28., 15. o.) igaz, de a cikkekre vonatkoztatva olyan, mintha nem akarná megérteni annak mély és fontos mondanivalóját.

Sajnos ma már egyes országokban a „barátság” is mást jelent, és rendes lány nem megy az utcán karonfogva a barátnőjével, nehogy félreértsék. Jó, ha a keresztény közösségekben nevelkedők tisztán értelmezik és élik meg foglmainkat, és a veszélyekkel is számolnak!

GYÖRINÉ DR. DRENYOVSKY IRÉN *iskolaorvos (Budapest)*

Különös emlékezés

Az evangélikus lelkészképzés 1950 óta többször elveszítette otthonát. Első alkalommal a múlt század közepén Sopronból száműzték, miután megszűnt a pécsi egyetem hittudományi karaként működni. Nagy fáradtsággal végzett költözés után Budapesten, a fasori gimnázium épületében nyert elhelyezést az új nevén Evangélikus Teológiai Akadémia. Miután a gimnáziumot is megszüntette a magyar állam 1952-ben, a teológiai akadémia Budapest VI. kerületébe, a Lendvay utca 28. szám alá, egy kívülről is tetszetős, belül faburkolattal díszített villába kényszerült költözni. Itt működött 1962-ig, amikor is az Állami Egyházügyi Hivatal szemet vetett az épületre, s ideköltözött az egyházi tevékenységet irányítani és kontrollálni hivatott intézmény. (Amikor 1989-ben jogutód nélkül megszűnt a hivatal, a Fidesz kapta meg székházként az épületet.) Így egyházunk 1962-ben az Üllői út 24.-be kényszerült a teológiai akadémiát költöztetni, igen sanyarú és méltatlan körülmények közé, amelyeken az 1974-ben felépült zuglói épületünk segített. Itt működik – huszonhárom év alatt negyszeri kényszerű költözés után – napjainkban is, immár egyetemi ranggal, az Evangélikus Hittudományi Egyetem.

Egykori öregdiákokként merült fel bennünk a gondolat, hogy a tanulmányainknak otthont adó épületre táblát helyezünk el, emlékezve s emlékeztetve arra, hogy ebben az épületben nemcsak egy rossz emlékü állami hivatal működött, hanem egy évtizeden át mintegy száz lelkész itt készült az evangélium szolgálatára tudós professzorok előadásait hallgatva. Készítetést adott az a tény is, hogy az épület homlokzatán egy másik emléktábla már utal az 1962 utáni idők elnyomó, hivatali tevékenységére.

Mint lapunk múlt heti számában olvashattuk, egykori diákok gyülekeztek össze az emléktábla ünnepélyes elhelyezésére. *Dr. Reuss András* professor emeritus köszöntője után e sorok írója emlékezett meg az épületben tanító professzorokról (*dr. Pröhle Károly, dr. Nagy Gyula, dr. Pálffy Miklós, dr. Groó Gyula, dr. Ottlyk Ernő*), majd a politikai okokból eltávolított professzorokról (*dr. Ferdinánd István, dr. Karner Károly, dr. Sólyom Jenő, dr. Wiczian Dezső, dr. Bodrog Miklós* előadó), valamint a vélt politikai indokok alapján eltávolított teológiai hallgatókról (*Dely Ernő, Centgráf Károly, Csicsely Éva, dr. Illanicz György, Urbán Sándor*).

Az emléktáblát *Kutyej Pál* nyugalmazott békéscsabai lelkész, a tábla adományozója leplezte le. Az ünnepség szép színfoltja volt, hogy *dr. Kinczler Zsuzsanna* karnagy vezényletével a teológusok kamarakórusa korálfeldolgozókat énekelt, s az épület jelenlegi gazdája, *Kubátov Gábor* igazgató szíves hozzájárulásával az egykori nagy előadóteremben szerény fogadásra gyülekezhettünk, ahol mind a házigazda, mind pedig *dr. Szabó Lajos* rektor köszöntötte a jelenlévőket, elismerésüket kifejezve a nehéz időkben vállalt szolgálatukért és tisztas helytállásukért.

Evangélikus és nemzeti himnuszunk közös eléneklése adott méltó keretet visszatekintő emlékezésünknek, és az egykori teológustársakkal való találkozás teremtet baráti légkört közöttünk. Isten ígéje örökké megmarad – ebben a bizonyosságban búcsúztunk egymástól. A folyamatosságot a mai nemedék teológiai hallgatói igazolják: Isten ma is munkálkodik.

D. SZEBIK IMRE *nyugalmazott püspök (Budapest)*

FOTO: CSALÁDI ARCHIVUM

Haller József és felesége 1954. szeptember 4-én házasodott össze. Hatvanadik házassági évfordulójukat Érden ünnepelték szeptember 6-án gyermekeik, unokáik, dédunokáik és közvetlen rokonaik körében. Hálaadásukon két ige hangzott: „Aldjad, én lelkem, az Urat...”, valamint „Ne félj, mert megváltottalak...” Urunk áldása kísérv az ünnepelteket és szeretteiket!

HIRDETÉS

EBBE-előadássorozat

Az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) és a Budapest-Kelenföldi Evangélikus Egyházközség által rendezett őszi előadás-sorozat címe: *Életutak tanúságtétele*. A következő alkalom október 9-én, csütörtökön 17 órakor kezdődik az egyházközség gyülekezeti termében (Budapest XI. kerület, Bocskai út 10.). Előadás: *Cseri Kálmán* nyugalmazott református lelkipásztor, áhítat: *dr. Blázy Árpád* lelkész.

HÍREK, HIRDETÉSEK

Zárva az Evangelikus Országos Könyvtár

Tájékoztatjuk kedves olvasóinkat, kutatóinkat, hogy 2014. szeptember 29. és 2015. január 31. között költözés miatt könyvtárunk zárva tart. A 2015. februártól kezdődő működési rendről később adunk tájékoztatást. Kérjük szíves megértésüket.

Lelkésziktatás Szügyön

„De én az Istenhez fordulok, Istenre bízom ügyemet, aki hatalmas dolgokat művel kikutathatatlanul, csodás dolgokat megszámlálhatatlanul.” (Jób 5,8–9)

Isten iránti hálával tudatjuk, hogy október 5-én 15 órakor a szügyi evangélikus templomban ünnepi istentisztelet keretében Szabó András, a Nógrádi Egyházmegye esperese beiktatja Torzsa Tamás lelkész a Szügyi Evangélikus Egyházközség parókus lelkéshi tiszttségébe. Szeretettel hívjuk és várjuk önt és kedves családját az ünnepi istentiszteletre és az azt követő szeretetvendégségre, hogy örömrünkben osztozzon.

A gyülekezet vezetősége

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból október 5-étől október 12-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
6.00 / Bartók rádió Muzsikáló reggel Vasárnapi orgonamuzsika 9.00 / Pax Tv Evangelikus istentisztelet a budavári templomból 9.30 / Bartók rádió Musica Sacra (egyházzenei magazin) 10.04 / Kossuth rádió Evangelikus istentisztelet közvetítése Mezőberényből 13.30 / M. Katolikus Rádió „Valaki ír a kezddel” (vasárnapi versműsor) 15.00 / Pax Tv Felekezetközi szoltárolvasás (beszélgetéssorozat) 15.30 / Kossuth rádió A Metro Klubtól a Szigetig (rocktörténeti beszélgetések) 22.30 / Duna World Bábel – Hesnával a világ	5.15 / M1 Hajnali gondolatok 13.30 / Kossuth rádió Erős vár a mi Istenünk! Az evangélikus egyház főlórája 15.15 / Duna World Evangelikus ifjúsági műsor 16.15 / Duna World Magyarok cselekedetei Aradi vértanúk 20.00 / Pax Tv Kút (élő interaktív műsor) Műsorvezető: Deák László evangélikus lelkész 21.20 / M1 Útolsó órák (magyar tévéfilm, 2014) (55’) 21.55 / Duna Tv Nyolcvan huszár (magyar filmdráma, 1978) (124’)	11.45 / Pax Tv Böjte Csaba atya a szeretetről 14.50 / Duna World Élő egyház (vallási híradó) 19.25 / Kossuth rádió Tetten ért szavak Balázs Géza műsora 20.00 / Corvinus Rádió (Sopron) Lélekhangeló Az Evangelikus Rádiómisszió műsora (corvinusradio.hu) 21.25 / Duna World Leleplezés (magyar dokumentumfilm) 23.00 / M1 Szívrádir (magyar kiséjátékfilm, 2014) (17’) 23.10 / Duna Tv Kultikon (kulturális magazin)	5.15 / M1 Hajnali gondolatok 8.05 / Duna Tv Virágzó Magyarország (magyar ismeretterjesztő sorozat) Bonyhád 11.00 / Credo Evangelikus Rádió (Szombathely) Helyek és történetek (credoradio.hu) 13.30 / Kossuth rádió „Tebenned bíztunk eleitől fogva...” A református egyház főlórája 14.55 / Duna World Baptista magazin 18.30 / M1 Maradj talpon! (kvízműsor) 23.05 / M1 KorTárs Velencei építészeti biennálé

CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
11.05 / Kossuth rádió A Hely (riportműsor) Kulcsosházak 15.30 / Duna World Századfordító magyarok Ottlik Géza 17.40 / Pax Tv Anyuka (portréfilm) 20.30 / Duna World Szerelmes földrajz Kapolcsozás Márta Istvánnal 21.05 / Kossuth rádió Belépő (kulturális magazin) 21.45 / Duna Tv A nagy generáció (magyar játékfilm, 1985) (109’) 22.55 / M1 A rejtélyes XX. század Kun Miklós történész műsora	13.30 / Kossuth rádió Örüljete az Úrban mindenkor! A metodista egyház főlórája 16.05 / Duna World Barangolás Észak-Görögországban (magyar dokumentumfilm) 18.55 / Pax Tv Barangolások a Szentföldön (útifilm) 19.05 / Bartók Rádió Kapcsoljuk az Operaházat Mozart: Così fan tutte 22.15 / Duna World Szabadság tér ’89 (történelmi magazinműsor) 23.30 / M1 Aranytartalék (amerikai–német filmdráma, 2001) (106’) 23.55 / M3 Béla király (magyar tévéfilm, 1984) (157’)	12.05 / Bartók rádió A New London Consort hangversenye 14.35 / Pax Tv Fejezetek a magyar kereszténység történetéből Pálosok 15.30 / Szent István Rádió (Észak-Magyarország) Ökumené – Testvéregyházak főlórája Benne: Az Evangelikus Rádiómisszió műsora 16.00 / Pax Tv 10. Szélrózsza evangélikus ifjúsági találkozó (riportfilm) Filléres emlékeim 17.40 / M. Katolikus Rádió Páholy és pódium Irodalom, zene, színház 21.30 / M. Katolikus Rádió Nyelvédesanyánk (anyanyelvi műsor)	8.00 / Civil Rádió (Budapest) Lélekhangeló Az Evangelikus Rádiómisszió műsora (civilradio.hu) 9.00 / Pax Tv Evangelikus istentisztelet a budavári templomból 9.30 / ZDF (német) Evangelikus istentisztelet Karlsruheéből (fernsehgottesdienst.de) 14.10 / Pax Tv 10. Szélrózsza evangélikus ifjúsági találkozó (riportfilm) Tévedés 19.00 / Credo Evangelikus Rádió (Szombathely) Kantáták (credoradio.hu) 19.35 / Bartók rádió A MÁV szimfonikus zenekar hangversenye

Fogadóórát minden hónap első hétfőjén tartom. Mindenkit szeretettel várok délután három órától öt óráig a Déli Egyházkerület székházában (1088 Budapest, Puskin u. 12.).

Radosné Lengyel Anna országosfelügyelő-helyettes, a Déli Egyházkerület felügyelője

APRÓHIRDETÉS

Budapest X. kerület, Gépmadár utcában 50 m²-es lakás eladó. Telefon: 20/824-3056.

Holland és spanyol orgonazene

Szilágyi Gyula ad orgonakoncertet október 5-én, vasárnap 17 órakor a békásmegyeri evangélikus templomban (1038 Budapest, Mező u. 12.).

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (október 5.)

És íme, nagy vihar támadt a tengeren, úgyhogy a hajót elborították a hullámok. Jézus pedig aludt. Tanítványai odamentek hozzá, felébresztették, és ezt mondták: „Uram, ments meg minket, elveszünk.” Mt 8,24–25 (Jób 5,8–9; Lk 12,13–14/15–21; 2Kor 9,6–15; Zsolt 65) A kontraszt már-már tragikomikus: a tapasztalt hajósok reszketnek a félelemtől a viharos tengeren, Jézus pedig alszik. Amikor mi kétségbeesünk, pánikolunk, rettegünk, megváltó Urunknak békessége van. Ezt jelenti itt az alvás (vö. Zsolt 4,9). A tanítványok vég-ső kétségbeesésükben felébresztették őt. Mai tanítványok számára is drága lehetőség ez. Az Úr ma is megszólítható, mert közel van, nem a partról szemléli életünket, ott van velünk a hajóban. „Uram, ments meg minket, elveszünk.”

Hétfő (október 6.)

Az Úr anygala... megérintette Illést, és ezt mondta: Kelj föl, egyél, mert erőd felett való út áll előtted! 1Kir 19,7 (Zsid 1,14; Róm 6,18–23; Eszt 1,1–22) Illés elérkezett a határaihoz. Isten embere összeroppant. Igen, az egyik legnagyobb prófétaival is megtörtént. Már csak panaszkodni tud. Feladja. Az Úr azonban küldöttjén keresztül megszólítja őt abban az állapotában is. Az Úr ma is megszólít ígében és küldöttjein keresztül. Abban esetben, ha a határhelyzetekben mi is fel tudjuk adni – ahogyan Illés tette – a keserűséget, a csalódást, az igazságtalanságot, a félelmet. A „soha ne add fel!” a tanítvány számára azt jelenti: mindig add feljebb!

Kedd (október 7.)

Hiszen ha jól cselekszel, emelt fővel járhatasz. Ha pedig nem jól cselekszel, a bűn az ajtó előtt leselkedik, és rád vágyódik, de te uralkodjál rajta. 1Móz 4,7 (1Kor 16,13; ApCsel 21,8–14; Eszt 2,1–18) Ketten vannak az ajtó előtt. Az egyik a „bűn”, amely leselkedik, rád vágyódik, nem engedi, hogy emelt fővel járj. Bizonytalanságban tart, kétségbe ejt, összezavar. Nem tudsz uralkodni rajta. A másik, aki az ajtó előtt áll: Jézus (Jel 3,20). Ő nem leselkedik, hanem zörget. Széliden jelzi, hogy szeretné, ha beengedné az életedbe. Ha megteszed, emelt fővel járhatasz. Minden esetben, amikor érzed a bűn leselkedését az ajtó előtt, figyelj jól, és halld meg a zörgetést. És emeld fel a fejed!

Szerda (október 8.)

Uralkodik az Úr! Vigadjon a föld, örüljön a sok sziget! Zsolt 97,1 (Jel 15,3; Mk 5,21–24.35–43; Eszt 2,19–3,6) A nagy felismeréseknek mindig van következményük. Aki volt már viharban, aki elérkezett már a határaihoz, aki megtapasztalta, hogy nem tud elmenekülni a rá leselkedő bűn elől, és uralkodni sem tud rajta; és aki már nem magyarázkodik, nem mentegőzőzik, hanem belátja menthetetlen elveszettségét, és nem akar már uralkodni magán, az az ember fel tud kiáltani a szoltárossal: „Uralkodik az Úr!” – az én életemben is. És ez a felismerés nem marad következmény nélkül. „Nyílik az öröm, és hátrál a bánat.” (Bodrog Miklós)

Csütörtök (október 9.)

Én, az Úr vagyok a te Istened, aki kihoztalak Egyiptom földjéről, a szolgaság házából. 2Móz 20,2 (Zsid 11,24; Fil 1,19–26; Eszt 3,7–15) Isten bemutatkozik, majd kinyilatkoztatja örök akaratát. A sorrend felcserélhető. Mert a parancsolatok érvényét az Úr adja. És Isten először mindig ad, csak utána követel. És mit ad Isten? Önmagát adja nekünk. „Én, az Úr vagyok a te Istened” – azt mondja ezzel: „A tiéd vagyok” – a te Istened vagyok. Nem azt mondja: „A markomban vagy, azt csinállok veled, amit akarok.” Noha ez is igaz, de az Úr nem félelemben akar tartani, hanem meg akar szabadítani minden megkötöttségtől. Mert szeret.

Péntek (október 10.)

Legyen gondod rá, hogy betöltsed azt a szolgálatot, amelyet átvettél az Úrban! Kol 4,17 (1Kir 2,1–3a; Jn 18,3–9; Eszt 4,1–17) Ezt a felszólítást egy konkrét személynek, Arkhipposznak írja Pál. Talán nem is értjük, mi közünk nekünk ehhez. Éppen ezért szeretem Pál leveleinek végén a köszöntéseket és a figyelemztetéseket. Mert ez a pásztori hang hitelesíti a komoly teológiai mondanivalót. Pál számára – akkor és ott – a konkrét személy is fontos, és a helyzet is, amelyben van. A „kereszt beszéde” és a „Krisztus-himnuszok” nem légtüres térben hangzanak el. Ma sem! Ki tudja, mikor válok én Arkhipposzá?

Szombat (október 11.)

Az iránta való bizalmunk pedig azt jelenti, hogy ha valamit az ő akarata szerint kérünk, meghallgat minket. 1Jn 5,14 (Zsolt 10,17; Mk 9,1–10; Eszt 5,1–14) Bizalmi kapcsolatban lenni Jézussal azt jelenti, hogy egészen azonosulok vele, figyelek arra, amit mond, elfogadom akaratát. Jézus teljesen azonosult velünk – így adott nekünk új életet. Ez azt jelenti, hogy semmi nem maradhat a régiben. Ha Krisztus él bennem (Gal 2,20), akkor akarata érvényesül az imádságaimban is. Vizsgáljuk felül így imakéréseinket!

■ GRENDORF PÉTER

EVANGELIKUS.HU

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangelikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line:** www.evangelikusélet.hu. • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu.
Előfizetés: előfizetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség:** 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sander.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő: Szabó Dávid Károly (david.szabo@lutheran.hu). **Munkatárs:** Kinyik Anita (kinyik.anita@lutheran.hu).
Rovatvezetők: dr. Hafenschér Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap ígéje (antal.veghelyi@lutheran.hu), Tamásy Tamás – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu). **Szerkesztőbizottság:** Adámi Mária, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyi Áron, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó:** Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás:** Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán. **Árusítja a kiadó. Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 251 21, ISSN 0133-1302.**

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

